

MATRISER FÖR HÅSLÖVS BYASKOLA 1-6 SAMTLIGA ÄMNE

Utformat av ledningen
MIBA SKOLOR AB 170327

Innehållsförteckning

Innehåll

BILD	5
Syfte	5
Matris Bild Årskurs 1-3	5
Matris Bild Årskurs 4-6	6
ENGELSKA	7
Syfte	7
Matris Engelska Årskurs 1-3	8
Matriser Engelska Årskurs 4-6	9
HEM OCH KONSUMENTKUNSKAP	10
Syfte	10
Matris Hem och Konsumentkunskap	11
IDROTT OCH HÄLSA	12
Syfte	12
Matriser Idrott och Hälsa årskurs 1-3	13
Matriser Idrott och Hälsa årskurs 4-6	14
MATEMATIK	15
Syfte	15
Matriser Matematik Årskurs 1-3	16
Matriser Matematik Årskurs 4-6	20
MUSIK	23
Syfte	23
Matris Musik Årskurs 1-6	23
Naturorienterande ämnen	25
BIOLOGI	25
Syfte	25
Matris Biologi Årskurs 1-3	26
Matriser Biologi Årskurs 4-6	27
FYSIK	29
Syfte	29
Matris Fysik Årskurs 1-3	29
Matriser Fysik Årskurs 4-6	30
KEMI	31
Syfte	31

Matris Kemi Årskurs 1-3.....	31
Matriser Kemi Årskurs 4-6	32
Samhällsorienterade ämnen.....	33
GEOGRAFI.....	33
Syfte	33
Matris Geografi Årskurs 1-3	33
Matriser Geografi Årskurs 4-6.....	34
HISTORIA	35
Syfte	35
Matris Historia Årskurs 1-3	36
Matriser Historia Årskurs 4-6.....	37
RELIGIONSKUNSKAP.....	38
Syfte	38
Matris Religionskunskap Årskurs 1-3	38
Matriser Religionskunskap Årskurs 4-6.....	39
SAMHÄLLSKUNSKAP	40
Syfte	40
Matris Samhällskunskap Årskurs 1-3	41
Matriser Samhällskunskap Årskurs 4-6.....	42
SLÖJD.....	43
Syfte	43
Matriser Trä och metallslöjd Årskurs 1-3.....	43
Matriser trä och metallslöjd Årskurs 4-6	44
Matriser Textilslöjd Årskurs 1-6.....	44
SVENSKA.....	46
Syfte	46
Matriser Svenska Årskurs 1-3.....	47
Matriser Svenska Årskurs 4-6.....	51
TEKNIK.....	53
Syfte	53
Matris Teknik Årskurs 1-3	53
Matriser Teknik Årskurs 4-6	54
Centralt innehåll.....	55
Centralt innehåll Bild Årskurs 1–3.....	55
Centralt innehåll Bild Årskurs 4–6.....	55
Centralt innehåll Engelska Årskurs 1–3.....	56

Centralt innehåll Engelska Årskurs 4–6.....	56
Centralt innehåll Hem och Konsumentkunskap Årskurs 1–6.....	57
Centralt innehåll Idrott och Hälsa Årskurs 1–3	57
Centralt innehåll Idrott och Hälsa Årskurs 4–6	57
Centralt innehåll Matematik Årskurs 1–3	58
Centralt innehåll Matematik Årskurs 4–6	59
Centralt innehåll Musik Årskurs 1–3	59
Centralt innehåll Musik Årskurs 4–6	60
Centralt innehåll Biologi Årskurs 1–3.....	61
Centralt innehåll Biologi Årskurs 4–6.....	61
Centralt innehåll Fysik Årskurs 1–3	62
Centralt innehåll Fysik Årskurs 4–6.....	63
Centralt innehåll Kemi Årskurs 1–3.....	63
Centralt innehåll Kemi årskurs 4–6	64
Centralt innehåll Geografi Årskurs 1–3.....	65
Centralt innehåll Geografi Årskurs 4–6.....	66
Centralt innehåll Historia Årskurs 1–3	66
Centralt innehåll Historia Årskurs 4–6	67
Centralt innehåll Religionskunskap Årskurs 1–3	68
Centralt innehåll Religionskunskap Årskurs 4–6.....	68
Centralt innehåll Samhällskunskap Årskurs 1–3	69
Centralt innehåll Samhällskunskap Årskurs 4–6	70
Centralt innehåll Slöjd Årskurs 1–3	70
Centralt innehåll Slöjd Årskurs 4–6.....	71
Centralt innehåll Svenska Årskurs 1–3.....	71
Centralt innehåll Svenska Årskurs 4–6.....	72
Centralt innehåll Teknik Årskurs 1–3	73
Centralt innehåll Teknik Årskurs 4–6	73

Mål uppnådda under

- årskurs 1 markeras med grönt
- årskurs 2 markeras med blått
- årskurs 3 markeras med rött
- årskurs 4 markeras med lila
- årskurs 5 markeras med svart

Matris Bild Årskurs 4-6

☐ Avser mål i år 6

Jag kan arbeta med fotografering och filmande.		
Jag kan arbeta med tryckteknik.		
Jag kan med egna ord beskriva en bilds utformning och budskap.		
Jag kan ta till mig en bilds utformning och budskap genom en text, (genomsyrar hela verksamheten).		
Jag kan samtala om bilders utformning och budskap, (genomsyrar hela verksamheten).		
Jag känner till hur arkitektoniska verk från olika tider och kulturer är utformade och vilka budskap de förmedlar t.ex. stadsvandring, övriga studiebesök (t.ex. i samband med religionsarbete) .		
Jag känner till hur dokumentära bilder från olika tider är utformade och det budskap de förmedlar t.ex. fördjupningar, tidningar, studiebesök.		
Jag känner till hur konstverk från olika tider är utformade och de budskap de förmedlar t.ex. besök på konstupställning.		
Jag känner till hur reklam- och nyhetsbilder används för att förmedla ett budskap.		
Jag kan använda bilder för att förmedla ett budskap.		
Jag kan använda olika typer av verktyg och material i skapande av tredimensionellt arbete (ex. gips, lera) t.ex. Fantasyvärld, tittskåp.		
Jag har provat på de element som skapar perspektiv och rumslighet i bilder (linjer och färg). T.ex. avbildning människokropp till Kroppenboken, perspektivbilder och Mandala.		
Jag kan återanvända bilder i eget bildskapande (collage) T.ex. religionskompendium.		
Jag kan använda olika tekniker och verktyg för teckning och måleri.		
Jag kan skapa tredimensionellt t.ex. tittskåp.		
Jag kan illustrera en faktatext.		
Jag kan göra en bildberättelse med minst fem bilder, t.ex. historisk serie el. från knopp till blomma.		
Bild		

BILD

Syfte

Undervisningen i ämnet bild ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur bilder skapas och kan tolkas. Genom undervisningen ska eleverna få erfarenheter av visuell kultur där film, foto, design, konst, arkitektur och miljöer ingår.

I undervisningen ska eleverna ges möjligheter att utveckla kunskaper om hur man framställer och presenterar egna bilder med olika metoder, material och uttrycksformer. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar sin kreativitet och sitt intresse för att skapa. Den ska också uppmuntra eleverna att ta egna initiativ och att arbeta på ett undersökande och problemlösande sätt.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur bildbudskap utformas i olika medier. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att diskutera och kritiskt granska olika bildbudskap och bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om bilder i olika kulturer, både historiskt och i nutid. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att använda sina kunskaper om olika typer av bilder i det egna bildskapandet.

Genom undervisningen i ämnet bild ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- kommunicera med bilder för att uttrycka budskap,
- skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material,
- undersöka och presentera olika ämnesområden med bilder, och
- analysera historiska och samtida bilders uttryck, innehåll och funktioner.

Matris Bild Årskurs 1-3

Jag kan samtal kring historiska och nutida bilder och vad bilderna vill berätta.		
Jag kan samtala kring berättande bilder, dess utseende och vad bilden vill berätta.		
Jag kan fotografera och överföra bilder med hjälp av dataprogram.		
Jag kan använda och benämna några verktyg för fotografering.		
Jag kan använda benämna några verktyg för konstruktion.		
Jag kan använda och benämna modellering, ex mirett.		
Jag kan använda och benämna några verktyg för måleri, ex. pensel och svamp.		
Jag kan använda och benämna några verktyg för teckning, ex. kol och blyerts.		
Jag kan skapa en bild med för och bakgrund.		
Jag kan skapa en bild genom att använda linjer och ytor.		
Jag kan skapa en bild genom att använda färg och form.		
Jag kan skapa i formbara material ex. lera, gips, naturmaterial.		
Jag kan skapa en berättande bild ex. sagobild.		
Bild		

ENGELSKA

Syfte

Undervisningen i ämnet engelska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i engelska språket och kunskaper om områden och sammanhang där engelska används samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talad och skriven engelska, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med talat språk och texter ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen ska även ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om och förståelse för olika livsvillkor samt sociala och kulturella företeelser i områden och i sammanhang där engelska används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i talat språk och texter från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla nytta av språkkunskaper.

Genom undervisningen i ämnet engelska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- förstå och tolka innehållet i talad engelska och i olika slags texter,
- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- använda språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådda,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, och
- reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används.

Matris Engelska Årskurs 1-3

Jag har insikt om barns vardagsliv och levnadssätt i några olika engelsktalande länder (film och texter).		
Jag kan spela upp en liten pjäs.		
Jag kan några vardagliga ord och fraser i reklam och andra enkla texter.		
Jag kan berätta var jag bor, min adress och mitt telefonnummer.		
Jag förstår enkla instruktioner t ex sit down, open your books.		
Jag kan ställa enkla frågor om kläder och berätta vad någon har på sig.		
Jag kan nämna några klädesplagg.		
Jag kan nämna några saker och möbler som finns i klassrummet.		
Jag kan nämna några av våra vanligaste transportmedel.		
Jag kan föra en enkel dialog om mina intressen.		
Jag kan berätta om mig själv, mitt namn och min ålder samt ställa enkla frågor till mina vänner om dem.		
Jag kan årstiderna.		
Jag kan årets månader.		
Jag kan veckodagarna.		
Jag kan räkna till 20.		
Jag kan nämna några vilda djur.		
Jag kan nämna några kroppsdelar.		
Jag kan presentera min familj i korta drag.		
Jag kan fråga och berätta om hur jag mår med hjälp av enkla ord för känslor.		
Jag kan nämna några husdjur.		
Jag nämna ansiktets delar.		
Jag kan några olika sånger och lekar.		
Jag kan räkna till 10.		
Jag kan några hälsningsord.		
Jag kan flera färger.		
Engelska		

Matriser Engelska Årskurs 4-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag kan berätta om vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i engelskspråkiga länder (Realia).		
Jag kan förmedla åsikter, känslor och erfarenheter muntligt i grupp.		
Jag kan kommunicera om för eleven bekanta aktiviteter.		
Jag kan kommunicera om för eleven bekanta händelser.		
Jag kan kommunicera om för eleven bekanta platser.		
Jag kan kommunicera om för eleven bekanta personer.		
Jag kan kommunicera kring elevnära intressen.		
Jag kan kommunicera kring elevnära ämnen.		
Kommunikationens innehåll		

Jag är medveten om det engelska språkets uttal, intonation, grammatiska strukturer och stavning.		
Jag kan tillämpa olika sätt att söka och välja texter och talat språk på engelska från internet och andra medier.		
Jag äger strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i talat språk och texter, till exempel att anpassa lyssnande och läsning efter framställningens form och innehåll.		
Jag kan tillgodogöra mig tydligt talad engelska och texter från olika medier.		
Jag känner till de strukturer som används för att inleda och avsluta ett samtal eller en skriven text, exempelvis ett mail.		
Jag kan använda frekventa språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord.		
Jag kan tillgodogöra mig innehållet i sånger, sagor och dikter.		
Jag kan tillgodogöra mig filmer och dramatiserade berättelser för barn och unga.		
Jag kan genomföra olika former av samtal, dialoger och intervjuer.		
Jag kan förstå muntliga och skriftliga instruktioner.		
Lyssna och läsa – reception		

Jag hanterar språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som uttal och intonation, stavning och interpunktion, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer.		
Jag kan skriva en skönlitterär text.		
Jag kan delta i, och bidra till, samtal till exempel frågor och bekräftande fraser och uttryck.		
Jag kan använda språkliga strategier, till exempel omformuleringar för att göra mig förstådd.		
Jag kan beskriva en företeelse.		
Jag kan ge och ta emot instruktioner.		
Jag kan genomföra en presentation.		
Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion		

HEM OCH KONSUMENTKUNSKAP

Syfte

Undervisningen i ämnet hem-och konsumentkunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om och intresse för arbete, ekonomi och konsumtion i hemmet. I en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett kunnande som rör mat och måltider. Undervisningen ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin initiativförmåga och kreativitet vid matlagning, skapande av måltider och andra uppgifter i hemmet.

Genom undervisningen ska eleverna få möjlighet att utveckla medvetenhet om vilka konsekvenser valen i hushållet får för hälsa, välbefinnande och gemensamma resurser. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande, krediter och lån. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att göra välgrundade val när det gäller privatekonomi och kunna hantera olika problem och situationer som en ung konsument kan ställas inför.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om, och ges möjligheter att reflektera över, jämställdhet och arbetsfördelning i hemmet. Undervisningen ska även ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om kulturella variationer och traditioner i olika hushåll.

Genom undervisningen i ämnet hem och konsumentkunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- planera och tillaga mat och måltider för olika situationer och sammanhang,
- hantera och lösa praktiska situationer i hemmet, och
- värdera val och handlingar i hemmet och som konsument samt utifrån perspektivet hållbar utveckling.

Matris Hem och Konsumentkunskap

☐ Avser mål för år 6

Jag kan följa instruktioner inom området hem- och konsumentkunskap.		
Jag kan planera och organisera arbetet vid andra uppgifter i hemmet som har att göra med hem- och konsumentkunskap.		
Jag har kunskap om olika metoder för bakning och matlagning.		
Jag är medveten om att det är viktigt att äta mat jämt fördelat under dagen för att må bra.		
Jag kan använda mig av tallriksmodellen, ett verktyg som stöd för planering av varierade och balanserade måltider.		
Jag kan tillaga en måltid i hemmet.		
Jag kan organisera arbetet vid tillagning av måltider i hemmet.		
Jag kan planera arbetet vid tillagning av måltider i hemmet.		
Mat, måltider och hälsa		

Jag har kunskap om att det går att göra olika val och användning av varor och tjänster som används i hemmet och hur de påverkar miljö och hälsa.		
Jag har kunskap om olika mattraditioner, till exempel vid firande av högtider.		
Jag har kunskap om återvinning i närområdet och hur den fungerar.		
Jag har kunskap om återvinning i hemmet och hur den fungerar.		
Jag har kunskap om några olika miljömärkningar av produkter och vad dessa innebär.		
Miljö och livsstil		

Jag har kunskap om konsumtion.		
Jag har kunskap om ekonomi.		
Jag har kunskap om ungas sparande		
Jag kan jämföra pris på några vanliga varor, t.ex. genom att jämföra kilopris.		
Jag har kunskap om skillnaden mellan reklam och information.		
Konsumtion och ekonomi		

IDROTT OCH HÄLSA

Syfte

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Genom undervisningen ska eleverna få möta många olika slags aktiviteter. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om vad som påverkar den fysiska förmågan och hur man kan påverka sin hälsa genom hela livet. Eleverna ska även ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor samt ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper i att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter. Eleverna ska genom undervisningen också utveckla kunskaper om begrepp som beskriver fysiska aktiviteter och ges förutsättningar att ta ställning i frågor som rör idrott, hälsa och livsstil. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra. Undervisningen ska skapa förutsättningar för alla elever att under hela sin skoltid kontinuerligt delta i skolans fysiska aktiviteter och bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. Genom undervisningen ska eleverna utveckla förmågan att vistas i utemiljöer och naturen under olika årstider och få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om risker och säkerhetsfaktorer i samband med fysiska aktiviteter och hur man agerar i nödsituationer. Genom undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang,
- planera, praktiskt genomföra och värdera idrott och andra fysiska aktiviteter utifrån olika synsätt på hälsa, rörelse och livsstil,
- genomföra och anpassa utevistelser och friluftsliv efter olika förhållanden och miljöer, och
- förebygga risker vid fysisk aktivitet samt hantera nödsituationer på land och i vatten.

Matriser Idrott och Hälsa årskurs 1-3

Jag kan några olika uthållighetsövningar		
Jag kan några olika styrkeövningar		
Jag kan olika rörelser och lekar i vatten		
Jag kan balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge		
Jag kan några olika friidrotts grenar		
Jag kan några olika nätspel		
Jag kan några olika bollspel		
Jag känner till några olika redskapsbanor		
Jag kan några olika övningar när kroppen roterar		
Jag kan några olika redskapsövningar		
Jag kan de grovmotoriska grundformerna		
Jag kan några olika lekar och deras regler		
Jag kan några enkla danser och deras regler		
Jag kan några olika rörelser till musik		
Rörelse		

Jag har kunskap om allmänt badvett		
Jag kan leka och spela på ett säkert sätt med hänsyn till andra vid natur- och utevistelse		
Jag känner till allemansrättens grunder		
Jag kan några olika utelekar		
Jag kan begrepp som beskriver rumsuppfattning		
Jag kan enkla kartors uppbyggnad		
Jag kan orientera i närmiljön		
Friluftsliv och utevistelse		

Jag kan ord och begrepp för och samtal om upplevelser av lek, hälsa, natur och utevistelse		
Hälsa och livsstil		

Matriser Idrott och Hälsa årskurs 4-6

Jag kan samtala om olika fysiska aktiviteter, träningsformer, levnadsvanor, kroppsuppfattning och självbild.		
Jag har kunskap om olika träningsformer och vilka effekter de har på min kropp.		
Jag har kunskap om vilka idrotter och rörelseaktiviteter som finns i närområdet.		
Jag har kunskap om hur jag förebygger skador.		
Hälsa och livsstil		

Jag har kunskap om säkerhet vid vatten vintertid.		
Jag har kunskap om att alltid använda hjälpredskap vid nödsituation.		
Jag kan hantera en livboj eller livlina.		
Jag har kunskap om rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.		
Jag har kunskap om lekar och fysiska aktiviteter som utförs under olika årstider och i olika utemiljöer.		
Jag kan kartors uppbyggnad och symboler.		
Jag kan orientera i den närliggande natur- och utemiljön.		
Friluftsliv och utevistelse		

Jag kan variera uthållighetsövningar på flera olika sätt.		
Jag kan variera styrkeövningar på flera olika sätt.		
Jag kan anpassa mina rörelser med hänsyn till aktivitet och omgivning.		
Jag kan några olika utomhus idrotter.		
Jag kan några olika inomhus idrotter.		
Jag kan några olika lagspel.		
Jag kan klara av olika situationer i och vid vatten.		
Jag kan simma 200m, varav 50m rygg.		
Jag kan anpassa takt och rytm i lekar, danser och rörelser till musik.		
Jag kan utföra olika rörelser med säkerhet och precision.		
Jag kan sammansätta grundformer (ex hoppa, springa, rulla) i kombination med gymnastikredskap och andra redskap		
Rörelse		

MATEMATIK

Syfte

Undervisningen i ämnet matematik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om matematik och matematikens användning i vardagen och inom olika ämnesområden. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar intresse för matematik och tilltro till sin förmåga att använda matematik i olika sammanhang. Den ska också ge eleverna möjlighet att uppleva estetiska värden i möten med matematiska mönster, former och samband.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper för att kunna formulera och lösa problem samt reflektera över och värdera valda strategier, metoder, modeller och resultat. Eleverna ska även ges förutsättningar att utveckla kunskaper för att kunna tolka vardagliga och matematiska situationer samt beskriva och formulera dessa med hjälp av matematikens uttrycksformer.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förtrogenhet med grundläggande matematiska begrepp och metoder och deras användbarhet. Vidare ska eleverna genom undervisningen ges möjligheter att utveckla kunskaper i att använda digital teknik för att kunna undersöka problemställningar, göra beräkningar och för att presentera och tolka data.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förmågan att argumentera logiskt och föra matematiska resonemang. Eleverna ska genom undervisningen också ges möjlighet att utveckla en förtrogenhet med matematikens uttrycksformer och hur dessa kan användas för att kommunicera om matematik i vardagliga och matematiska sammanhang.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska sammanhang där viktiga begrepp och metoder i matematiken har utvecklats. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjligheter att reflektera över matematikens betydelse, användning och begränsning i vardagslivet, i andra skolämnen och under historiska skeenden och därigenom kunna se matematikens sammanhang och relevans.

Genom undervisningen i ämnet matematik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera och lösa problem med hjälp av matematik samt värdera valda strategier och metoder,
- använda och analysera matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- välja och använda lämpliga matematiska metoder för att göra beräkningar och lösa rutinuppgifter,
- föra och följa matematiska resonemang, och
- använda matematikens uttrycksformer för att samtala om, argumentera och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser.

Matriser Matematik Årskurs 1-3

Jag kan resonera, jämföra och lägga fram bevis som styrker min teori/ lösning.		
Jag använder de kunskaper jag har och vågar pröva mig fram.		
Jag kan lösa uppgifter med lite hjälp.		
Jag kan lösa uppgifter som jag känner igen.		
Matematiskt självförtroende		

Jag har kunskap om symboler för tal och symbolernas utveckling i några olika kulturer.		
Jag kan bedöma om ett svar är rimligt vid en enkel beräkning.		
Jag kan använda olika talstrategier för att beräkna tal ex. vid huvudräkning, överslagsräkning, algoritmer.		
Jag kan hantera en miniräknare (4 räknesätt).		
Jag kan positionsvärdet upp till 1000.		
Jag kan hundratal, tiotal och ental.		
Jag kan talgrannar upp till 100.		
Jag kan ental och tiotal.		
Jag kan ramsräkna 0-10, 0-20, 0-100.		
Jag kan antalsprincipen. (III=3)		
Taluppfattning		

Jag kan subtraktion upp till 20.		
Jag kan addition upp till 20.		
Jag kan talkamraterna upp till 10.		
Jag kan tiokamraterna.		
Jag kan använda +, - och =.		
Jag kan subtraktion upp till 10.		
Jag kan addition upp till 10.		
Tals användning: addition och subtraktion		

Jag kan naturliga och enkla tal i bråkform och deras användning i vardagliga situationer.		
Jag kan del av helhet och del av antal och benämna bråkdelarna $1/1 - 1/10$.		
Jag har kunskap om divisionsbegreppet och kopplingen till multiplikation.		
Jag har kunskap om multiplikationstabellerna (6-10).		
Jag har kunskap om multiplikationstabellerna (0-5).		
Jag kan hoppräknig.		
Jag har kunskap om att multiplikation är upprepad addition.		
Tals användning: multiplikation och division		

Jag kan lösa problem i addition och subtraktion upp till 1000.		
Jag kan skriva räknesagor i addition och subtraktion upp till 100.		
Jag kan lösa problem i addition och subtraktion upp till 100.		
Jag kan använda olika strategier för att lösa matematiska problem.		
Jag kan skriva matematiska formuleringar av frågeställningar utifrån min vardag.		
Jag kan lösa enkla problem i addition och subtraktion.		
Jag kan skriva enkla räknesagor.		
Jag kan förstå enkla räknesagor.		
Problemlösning		

Jag kan likhetstecknets betydelse och matematiska likheter ($10 = _ - 2$).		
Jag kan konstruera enkla talföljder.		
Jag kan konstruera enkla geometriska mönster.		
Algebra		

Jag har kunskap om symmetri i bild och natur och vet hur symmetri kan konstrueras.		
Jag kan förstora och förminska en enklare figur.		
Jag kan bygga och konstruera geometriska kroppar.		
Jag kan namn och egenskaper på olika polygoner.		
Jag kan namn och egenskaper på olika fyrhörningar.		
Jag kan triangelarnas sidor och vinklar.		
Jag kan solida kroppar (blå kroppar).		
Jag kan begreppen punkter, linjer och sträckor.		
Jag kan bygga och konstruera geometriska figurer och former med ex. "Tangram".		
Jag kan beskriva en kvadrat, rektangel, triangel och cirkels egenskaper.		
Jag kan namnen på kvadrat, rektangel, triangel och cirkel.		
Geometri		

Jag kan skriva datum på ett sätt.		
Jag kan analog tid.		
Jag kan årets indelningar år, vecka, dygn.		
Jag kan kvart i och kvart över.		
Jag kan hel- och halvtimmar.		
Jag kan alla månader och årstider.		
Jag kan veckans dagar i rätt följd.		
Tid		

Jag kan läsa av en våg.		
Jag har kunskap om begreppet g.		
Jag har kunskap om begreppet hg.		
Jag har kunskap om begreppet kg.		
Jag kan jämföra tung/ lätt.		
Massa		

Jag kan mäta en okänd sträcka i klassrummet.		
Jag kan mäta mm.		
Jag kan mäta m, dm, cm.		
Jag har kunskap om begreppen m, dm, cm och mm.		
Jag känner till äldre måttenheter.		
Jag kan jämföra längder (lång-kort).		
Längd		

Jag kan uppskatta och mäta l och dl.		
Jag har kunskap om begreppen msk, tsk och krm.		
Jag har kunskap om begreppen l och dl.		
Volym		

Jag har praktisk erfarenhet av olika slumpmässiga resultat.		
Jag kan avläsa och rita ett enklare stapeldiagram.		
Jag kan avläsa en enkel tabell.		
Sannolikhet och statistik		

Jag kan ordningstal till 20 (första, andra).		
Jag kan dubbelt och hälften.		
Jag kan udda och jämna tal.		
Jag kan symbolen för; större än $>$, mindre än $<$ och lika med $=$.		
Jag kan tid: före/senare.		
Jag kan begreppet storleksordning; större/mindre, tyngre/lättare.		
Jag kan vanliga lägesord (på, bakom, i).		
Begrepp		

Matriser Matematik Årskurs 4-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag har kunskap om hur det binära talsystemet är uppbyggt.		
Jag har kunskap om metoder för att göra beräkningar med naturliga med hjälp av miniräknare.		
Jag har kunskap om skriftliga metoder för att göra beräkningar med naturliga tal.		
Jag har kunskap om metoder för huvudräkning med naturliga tal.		
Jag har kunskap om metoder för att göra beräkningar med naturliga tal vid överslagsräkning.		
Jag kan göra rimlighetsbedömning vid uppskattningar och beräkningar i vardagsnära situationer.		
Jag har kunskap om tal i procentform samt förstår hur de hör samman med tal i bråk- och decimalform.		
Jag har kunskap om tal i decimalform samt hur dessa används i vardagliga situationer.		
Jag har kunskap om tal i bråkform samt hur dessa används i vardagliga situationer.		
Jag har kännedom om talsystem som använts i några kulturer genom historien, till exempel den babyloniska.		
Jag har kunskap om positionssystemet för tal i decimalform.		
Jag har kunskap om vad ett rationellt tal är samt vad som är speciellt för dem.		
Taluppfattning och tals användning		

Jag har kunskap om hur mönster i talföljder kan konstrueras, beskrivas och uttryckas.		
Jag har kunskap om hur mönster i geometriska mönster kan konstrueras, beskrivas och uttryckas.		
Jag har kunskap om metoder för att lösa enkla ekvationer.		
Jag kan använda enkla ekvationer i situationer som är av betydelse för mig.		
Jag kan teckna enkla algebraiska uttryck i situationer som är av betydelse för mig.		
Jag kan beteckna ett obekant tal med en symbol.		
Jag har kunskap om obekanta tal och deras egenskaper.		
Algebra		

Jag kan göra mätningar med hjälp av äldre metoder.		
Jag har kännedom om de inbördes relationerna mellan ett antal geometriska objekt däribland polygoner, cirklar, klot, koner, cylindrar, pyramider och rätblock.		
Jag kan göra mätningar med användning av nutida metoder.		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta vinklar med vanliga måttenheter .		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta massa med vanliga måttenheter .		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta volym med vanliga måttenheter.		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta tid med vanliga måttenheter.		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta area med vanliga måttenheter.		
Jag kan jämföra, uppskatta och mäta längd med vanliga måttenheter.		
Jag kan bestämma area hos olika tvådimensionella figurer.		
Jag kan uppskatta area hos olika tvådimensionella figurer.		
Jag kan bestämma omkrets hos olika tvådimensionella figurer.		
Jag uppskatta omkrets hos olika tvådimensionella figurer.		
Jag har kännedom hur symmetri konstrueras.		
Jag kan upptäcka symmetri i vardagen.		
Jag kan upptäcka symmetri i naturen.		
Jag kan upptäcka symmetri i konsten.		
Jag har arbetat med skala och vet vad metoden används till i vardagsnära situationer.		
Jag kan konstruera olika geometriska objekt, t.ex. rektangel, triangel, cirkel och kvadrat.		
Jag har kännedom om de inbördes relationerna mellan ett antal geometriska objekt däribland polygoner, cirklar, klot, koner, cylindrar, pyramider och rätblock.		
Jag har kännedom om de geometriska egenskaperna hos ett antal geometriska objekt däribland polygoner, cirklar, klot, koner, cylindrar, pyramider och rätblock samt deras inbördes relationer.		
Geometri		

Jag har strategier för gradering av koordinataxlar.		
Jag kan rita ett koordinatsystem.		
Jag kan rita grafer för att uttrycka olika typer av proportionella samband vid enkla undersökningar.		
Jag har kunskap om proportionalitet och procent samt deras samband.		
Samband och förändring		

Jag kan jämföra sannolikheten vid olika slumpmässiga försök.		
Jag har kunskap chans grundat på observationer, experiment eller statistiskt material från vardagliga situationer.		
Jag har kunskap risk grundat på observationer, experiment eller statistiskt material från vardagliga situationer.		
Jag har kunskap chans grundat på observationer, experiment eller statistiskt material från vardagliga situationer.		
Jag har kunskap sannolikhet grundat på observationer, experiment eller statistiskt material från vardagliga situationer.		
Jag har kunskap om enkel kombinatorik i konkreta situationer.		
Jag kan använda mig av median i en statistisk undersökning.		
Jag har kunskap om median.		
Jag kan använda mig av typvärde i en statistisk undersökning.		
Jag har kunskap om typvärde.		
Jag kan använda mig av medelvärde i en statistisk undersökning.		
Jag har kunskap om medelvärde.		
Jag kan läsa av ett diagram.		
Jag kan förstå innehållet i en tabell.		
Jag kan konstruera ett diagram för att beskriva resultat från en undersökning.		
Jag kan konstruera en tabell för att beskriva resultat från en undersökning.		
Sannolikhet och statistik		

Jag kan formulera matematiska frågeställningar utifrån vardagsnära situationer.		
Jag har strategier för matematisk problemlösning i vardagsnära situationer.		
Problemlösning		

MUSIK

Syfte

Undervisningen i ämnet musik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper som gör det möjligt att delta i musikaliska sammanhang, både genom att själva musicera och genom att lyssna till musik. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig musik som uttrycksform och kommunikationsmedel. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskap att använda röst, musikinstrument, digitala verktyg samt musikaliska begrepp och symboler i olika musikaliska former och sammanhang. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla en musikalisk lyhördhet som gör det möjligt att i samarbete med andra skapa, bearbeta och framföra musik i olika former. Undervisningen ska ge eleverna både möjlighet att utveckla en tilltro till sin förmåga att sjunga och spela och ett intresse för att utveckla sin musikaliska kreativitet. Genom undervisningen ska eleverna utveckla förmågan att uppleva och reflektera över musik. Elevernas erfarenheter av musik ska utmanas och fördjupas i mötet med andras musikaliska erfarenheter. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sina kunskaper om och förståelse för olika musikkulturer, såväl den egna som andras. Genom undervisningen i ämnet musik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- spela och sjunga i olika musikaliska former och genrer,
- skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer, och
- analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.

Matris Musik Årskurs 1-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag kan gehörsmusicera efter musikaliska mönster som ackordsföljder, perioder och kompmodeller.		
Jag kan delta i musikskapande med utgångspunkt i musikaliska mönster som ackordsföljder och basgångar.		
Jag kan delta i musikframföranden.		
Jag kan delta i sång, melodispel och ackompanjemang i olika genrer.		
Jag kan gestalta sånger och berättelser med ljud, rytmer och rörelser.		
Jag kan delta i enkla former av musikskapande t.ex. utifrån en text eller bild.		
Jag kan improvisera och imitera med hjälp av rörelser, rytmer och toner.		
Jag kan sjunga unisont, i kanon och delta i ensemblespel.		
Musicerande och musikskapande		

Jag kan använda digitala verktyg för ljud och musikskapande.		
Jag känner till/kan använda rytm, klang, dynamik, tonhöjd, tempo, perioder, taktarter, vers och refräng för att komponera musik i olika genrer.		
Jag känner till/kan använda mig av musiksymboler, grafisk notation, noter och ackordbeteckningar.		
Jag kan använda rösten för olika vokala uttryck t.ex. sång, jojk och rap.		
Jag känner till röst och hörselvård vid musikaliska aktiviteter t.ex. uppvärmningsövningar.		
Jag känner till musiksymboler, bilder och tecken.		
Jag kan använda rytm, klang och dynamik för att musicera och komponera.		
Jag kan använda slagverk, sträng och tangentinstrument och variera rytm, klang och dynamik.		
Jag kan använda rösten som instrument med variation av rytm, klang och dynamik.		
Musikens verktyg		

Jag känner till ljudets och musikens tanke- och känslomässiga påverkan i olika sammanhang och hur musik används för påverkan och rekreation i olika rituella sammanhang.		
Jag känner till konst-, folk- och populärmusik från olika kulturer och deras karaktärsdrag.		
Jag känner till indelningen i slagverk, stråk, blås, sträng och tangentinstrument.		
Jag känner till hur olika estetiska uttryck kan samspela t.ex. bild, text och dans.		
Jag känner till/kan använda mig av ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om musicerande och om intryck och upplevelser av musik.		
Jag känner till musik som anknyter till elevens vardagliga och högtidliga sammanhang t.ex. nationalsången, våra vanligaste psalmer och nordisk barnvisetradition.		
Jag känner till hur olika instrument ser ut och hur de låter.		
Jag känner till olika instrument från grupperna sträng, blås, tangent och slagverk.		
Jag kan reflektera över associationer, tankar, känslor och bilder som uppkommer när man lyssnar på musik.		
Musikens sammanhang och funktioner		

Naturorienterande ämnen

BIOLOGI

Syfte

Undervisningen i ämnet biologi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om biologiska sammanhang och nyfikenhet på och intresse för att veta mer om sig själva och naturen. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att ställa frågor om naturen och människan utifrån egna upplevelser och aktuella händelser. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av både systematiska undersökningar och olika typer av källor. På så sätt ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt tänkande kring sina egna resultat, andras argument och olika informationskällor. Genom undervisningen ska eleverna också utveckla förståelse för att påståenden kan prövas och värderas med hjälp av naturvetenskapliga arbetsmetoder.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i biologi har betydelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska valsituationer som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet.

Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med biologins begrepp, modeller och teorier samt förståelse för hur dessa utvecklas i samspel med erfarenheter från undersökningar av naturen och människan. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmågan att samtala om, tolka och framställa texter och olika estetiska uttryck med naturvetenskapligt innehåll.

Undervisningen ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att skildra omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna få inblick i naturvetenskapens världsbild med evolutionsteorin som grund samt få perspektiv på hur den har utvecklats och vilken kulturell påverkan den har haft.

Genom undervisningen i ämnet biologi ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda kunskaper i biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet,

genomföra systematiska undersökningar i biologi, och

- använda biologins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara biologiska samband i människokroppen, naturen och samhället.

Matris Biologi Årskurs 1-3

Jag har dokumenterat och genomfört naturvetenskapliga undersökningar med text bild och andra uttrycksformer.		
Jag har genomfört naturvetenskapliga undersökningar.		
Jag har genomfört enkla fältstudier och observationer i närmiljön.		
Jag har lyssnat till äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturers strävan att förstå och förklara fenomen i naturen.		
Jag har lyssnat till böcker, myter samt tagit del av konst som handlar om naturen och människan.		
Jag kan svampens delar och dess funktion.		
Jag kan namnge ryggradsdjurens inre delar.		
Jag har kunskap om ryggradsdjurens 5 klasser; däggdjur, fåglar, kräldjur, groddjur och fiskar.		
Jag har kunskap om ryggradslösa djur.		
Jag kan dela in djur i klasserna djur med ryggrad och ryggradslösa djur.		
Jag kan enkla näringskedjor (sjö och skogssamhället).		
Jag kan sortera, gruppera och artbestämma djur i min närmiljö (ex ekorre, groda, grävling).		
Jag kan blomman delar och dess funktion.		
Jag kan sortera, gruppera och artbestämma växter i min närmiljö (ex blommor, träd).		
Jag kan namnge några vanligt förekommande djur i min närmiljö (ex. ekorre, dagmask, älg).		
Jag kan bladets delar och dess funktion.		
Jag kan trädets delar och dess funktion.		
Jag kan skillnaden på barr och lövträd.		
Jag kan namnge några vanligt förekommande växter i min närmiljö (ex blåsippra, björk,).		
Har kunskap om några djurs och växters livscyklar och hur de anpassar sig till årstiderna (ex groda och björn).		
Har kunskap om årstidsväxlingar i naturen och kan namnge och beskriva de fyra årstiderna.		
Jag har kunskap om människans 5 sinnen. (känsl, syn, hörsel, lukt och smak).		
Jag kan människans kroppsdelar, deras namn och funktion.		
Jag har kunskap om livets utveckling, från de första organismerna till dagens djur och växter.		
Biologi		

Matriser Biologi Årskurs 4-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag känner till människans sexualitet .		
Jag kan reflektera runt hur den psykiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion och beroendeframkallande medel samt hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av beroendeframkallande medel.		
Jag känner till några vanliga sjukdomar samt hur de kan förebyggas och behandlas. (Boken om kroppen).		
Jag kan reflektera runt hur den fysiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion samt hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av beroendeframkallande medel.		
Jag känner till människans pubertet, reproduktion samt kan reflektera runt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (Boken om kroppen samt arbete med värdegrundsfrågor).		
Jag känner till organens namn, utseende, placering, funktion och samverkan. (Boken om kroppen).		
Kropp och hälsa		

Jag känner till hur andra organismer än djur och växter kan identifieras, sorteras och grupperas.		
Jag känner till hur växter kan identifieras, sorteras och grupperas. (Sverigeboken).		
Jag känner till hur djur kan identifieras, sorteras och grupperas. (Sverigeboken).		
Jag kan tolka och granska information med koppling till biologi, t.ex. i faktatexter samt tidningsartiklar.		
Jag kan dokumentera enkla undersökningar med tabeller, bilder samt enkla skriftliga rapporter.		
Jag kan planera, utföra och utvärdera fältstudier och experiment.		
Metoder och arbetssätt		

Jag känner till ekosystemtjänster såsom förbränning, nedbrytning, pollinering samt rening av vatten och luft.		
Jag känner till förbränning.		
Jag känner till samband mellan organismer och den icke levande miljön.		
Jag känner till olika näringskedjor och ekologiska samband samt dess betydelse för exempelvis jordbruk och fiske. (Sverigeboken).		
Jag känner till namnen på vanligt förekommande växtarter. (Sverigeboken).		
Jag känner till namnen på vanligt förekommande djurarter. (Sverigeboken).		
Jag känner till att människan är beroende av naturen. Kan reflektera runt människans påverkan på miljön och vad detta innebär för hållbar utveckling.		
Jag känner till olika ekosystem i vår närmiljö. (Sverigeboken).		
Jag känner till att naturen är en resurs för avkoppling och upplevelser samt vilket ansvar vi har när vi vistas i den. (Allemansrätten.)		
Natur och samhälle		

Jag känner till olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.		
Jag känner till några historiska upptäckter inom biologin och deras betydelse för hur människor lever och ser på naturen.		
Jag känner till livets utveckling och organismers anpassningar till olika livsmiljöer.		
Biologin och världsbilden		

FYSIK

Syfte

Undervisningen i ämnet fysik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om fysikaliska sammanhang och nyfikenhet på och intresse för att undersöka omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att ställa frågor om fysikaliska företeelser och sammanhang utifrån egna upplevelser och aktuella händelser. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av både systematiska undersökningar och olika typer av källor. På så sätt ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt tänkande kring sina egna resultat, andras argument och olika informationskällor. Genom undervisningen ska eleverna också utveckla förståelse för att påståenden kan prövas och värderas med hjälp av naturvetenskapliga arbetsmetoder.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i fysik har betydelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska valsituationer som rör energi, teknik, miljö och samhälle.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med fysikens begrepp, modeller och teorier samt förståelse för hur de formas i samspel med erfarenheter från undersökningar av omvärlden. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmågan att samtala om, tolka och framställa texter och olika estetiska uttryck med naturvetenskapligt innehåll.

Undervisningen ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att skildra omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla perspektiv på utvecklingen av naturvetenskapens världsbild och ges inblick i hur naturvetenskapen och kulturen ömsesidigt påverkar varandra.

Genom undervisningen i ämnet fysik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda kunskaper i fysik för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör energi, teknik, miljö och samhälle,
- genomföra systematiska undersökningar i fysik, och
- använda fysikens begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara fysikaliska samband i naturen och samhället. Centralt innehåll

Matris Fysik Årskurs 1-3

Jag känner till några stjärnbilder och stjärnhimmelens utseende vid olika årstider.		
Jag kan månens olika faser.		
Jag har förståelse för jordens vandring runt solen och dess påverkan på årstider och klimat.		
Jag har gjort experiment som belyser begreppet ljus.		
Jag har gjort experiment som belyser begreppet ljud.		
Jag har gjort experiment som belyser begreppet luft.		
Jag kan urskilja och lyssna på olika ljud.		
Jag har upplevt balans, tyngdpunkt och jämvikt vid lek och rörelse (balansgång, gungbrädor).		
Jag har upplevt tyngdkraft och friktion vid lek och rörelse (gungor, rutschkana).		
Fysik		

Matriser Fysik Årskurs 4-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag kan genomföra enkla väderobservationer.		
Jag har kännedom om enkla väderfenomen och vad som orsakar och kännetecknar olika vädertyper.		
Jag har kännedom om energianvändningen i samhället t.ex. fossila och förnybara energikällor.		
Jag har kännedom om energins egenskaper.		
Jag har kunskap om olika typer av energikällor.		
Fysiken i naturen och samhället		

Jag har kunskap om ljusets egenskaper, hur det sprider sig samt hur det uppfattas av ögat.		
Jag har kunskap om hur ljud uppstår, breder ut sig samt uppfattas av örat.		
Jag har kunskap om kraft och rörelse i vardagen t.ex. vid cykling.		
Jag har kunskap om magneters egenskaper och användning.		
Jag kan koppla en elektrisk krets med batteri samt känner till hur den används i vardaglig utrustning t.ex. ficklampa.		
Jag har kunskap om hur man kan påverka energiflöde med hjälp av t.ex. kläder och termos.		
Jag kan genomföra enkla väderobservationer.		
Fysiken i vardagslivet		

Jag känner till olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i ex. myter och konst.		
Jag har kunskap om olika sätt att mäta tid t.ex. solur och atomur.		
Jag har kännedom om människans utforskning av rymden samt användning av satelliter.		
Jag känner till hur solsystemets himlakroppar och dess rörelse i förhållande till varandra påverkar hur dag, natt, månader, år och årstider kan förklaras.		
Jag känner till solsystemets himlakroppar.		
Jag känner till några historiska och nutida upptäckter inom fysiken samt hur dessa påverkar människors vardag och syn på omvärlden.		
Fysiken och världsbilden		

Jag kan använda olika typer av mätinstrument.		
Jag kan tolka och granska information med koppling till fysik, t.ex. i faktatexter samt tidningsartiklar.		
Jag kan dokumentera enkla undersökningar med tabeller, bilder samt enkla skriftliga rapporter.		
Jag kan planera, utföra och utvärdera experiment.		
Fysikens metoder och arbetssätt		

KEMI

Syfte

Undervisningen i ämnet kemi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om kemiska sammanhang och nyfikenhet på och intresse för att undersöka omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att ställa frågor om kemiska processer och materiens egenskaper och uppbyggnad utifrån egna upplevelser och aktuella händelser. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av både systematiska undersökningar och olika typer av källor. På så sätt ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt tänkande kring sina egna resultat, andras argument och olika informationskällor. Genom undervisningen ska eleverna också utveckla förståelse för att påståenden kan prövas och värderas med hjälp av naturvetenskapliga arbetsmetoder.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i kemi har betydelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska valsituationer som rör energi, miljö, hälsa och samhälle.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med kemins begrepp, modeller och teorier samt förståelse för hur dessa formas i samspel med erfarenheter från undersökningar av omvärlden. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmågan att samtala om, tolka och framställa texter och olika estetiska uttryck med naturvetenskapligt innehåll.

Undervisningen ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att skildra omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att utveckla perspektiv på utvecklingen av naturvetenskapens världsbild och ges inblick i hur naturvetenskapen och kulturen ömsesidigt har påverkat varandra.

Genom undervisningen i ämnet kemi ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda kunskaper i kemi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör energi, miljö, hälsa och samhälle,
- genomföra systematiska undersökningar i kemi, och
- använda kemins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara kemiska samband i samhället, naturen och inuti människan.

Matris Kemi Årskurs 1-3

Jag kan förklara skillnaden mellan en lösning och en blandning (avdunstning/filtrering).		
Jag känner till vattnets olika former (fast, flytande gas) samt dess övergångar (avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning).		
Jag kan sortera olika material och föremål efter egenskaperna utseende, magnetism, ledningsförmåga och om det flyter eller sjunker i vattnet.		
Jag kan sortera olika material och föremål utifrån egna motiveringar.		
Kemi		

Matriser Kemi Årskurs 4-6

☐ Avser mål för årskurs 6

Jag har kännedom om en enkel partikelmodell för att beskriva och förklara materiens uppbyggnad, kretslopp och oförstörbarhet.		
Jag har kunskap om några grundläggande kemiska reaktioner.		
Jag förstår skillnaden mellan fast, flytande och gasform.		
Jag har kännedom om hur man kan indela ämnen och material utifrån egenskaperna utseende, ledningsförmåga, löslighet, brännbarhet, surt eller basiskt.		
Jag har kunskap om fotosyntes och förbränning .		
Jag har kunskap om luftens egenskaper och sammansättning.		
Jag har kunskap om vattnets egenskaper och kretslopp.		
Kemin i naturen		

Jag har kunskap om fossila och förnybara bränslen, deras betydelse för energianvändning och påverkan på klimatet.		
Jag har kunskap om historiska och nutida metoder för att förlänga matens hållbarhet.		
Jag har kunskap om materiens kretslopp genom råvarors förädling till produkter, hur de blir avfall som hanteras och sedan återgår till naturen.		
Jag har kunskap om matens innehåll och de olika näringsämnenas påverkan på hälsan.		
Jag har kunskap om vanliga kemikalier i hemmet och samhället. Förstår dess användningsområden, dess påverkan på hälsan och miljö samt dess märkning.		
Kemin i vardagen och samhället		

Jag har kunskap om äldre tiders beskrivningar av materiens uppbyggnad och kemins förändring från magi och mystik till modern vetenskap.		
Jag har kunskap om olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.		
Jag har kunskap om några historiska och nutida upptäckter inom kemiområdet och deras betydelse för människans levnadsvillkor och syn på världen.		
Kemin och världsbilden		

Jag har kännedom om ett par metoder för att dela upp lösningar och blandningar i deras olika beståndsdelar.		
Jag kan dokumentera enkla undersökningar med tabeller, bilder samt enkla skriftliga rapporter.		
Jag kan planera, utföra och utvärdera experiment.		
Kemins metoder och arbetssätt		

Samhällsorienterade ämnen

GEOGRAFI

Syfte

Undervisningen i ämnet geografi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om geografiska förhållanden och utvecklar en geografisk referensram och ett rumsligt medvetande. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om, och kunna göra jämförelser mellan, olika platser, regioner och levnadsvillkor. Eleverna ska även ges förutsättningar att utveckla en medvetenhet om de sammanhang där geografiska kunskaper är viktiga och användbara.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om vilka mänskliga verksamheter, och av naturen framkallade processer, som påverkar jordytans former och mönster. Den ska även bidra till att eleverna får erfarenheter av att tolka och bedöma konsekvenser av olika förändringar som sker i det geografiska rummet.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med hur man växlar mellan olika tids och rumsperspektiv. Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om hur människa, samhälle och natur samspelar och vilka konsekvenser det får för naturen och människors levnadsvillkor. Undervisningen ska ge eleverna kunskap om kartan och kännedom om viktiga namn, läges och storleksrelationer så att de kan orientera sig och dra slutsatser om natur och kulturlandskap och om människors levnadsvillkor. På så sätt ska eleverna ges möjlighet att se världen ur ett helhetsperspektiv. Undervisningen ska även ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper i att göra geografiska analyser av omvärlden och att presentera resultaten med hjälp av geografiska begrepp.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om varför intressekonflikter om naturresurser uppstår. Undervisningen ska också medverka till att eleverna utvecklar kunskaper om hur vi kan påverka framtiden i riktning mot en mer acceptabel levnadsmiljö för alla.

Genom undervisningen i ämnet geografi ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen, utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen,
- göra geografiska analyser av omvärlden och värdera resultaten med hjälp av kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker, och
- värdera lösningar på olika miljö och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling.

Matris Geografi Årskurs 1-3

Jag kan förstå en karta, väderstreck, storleksrelation samt rumsliga begrepp ex. plats, läge, gräns.		
Jag har en mental bild (karta) över mitt närområde och min skola.		
Jag kan land- och vattenformer.		
Jag har kännedom om några platser och länder som är betydelsefulla för mig.		
Jag har förståelse för hur natur och miljö påverkar var människor kan leva. (mark, vatten, klimat).		
Jag kan världsdelarna och världshaven.		
Vara förtrogen med globen och världskartan.		
Geografi		

Matriser Geografi Årskurs 4-6

☐ Avser mål för år 6

Har deltagit i fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap, och fått se hur marken används i närmiljön.		
Kan samla in och mäta geografiska data från närområdet, ex. åldersfördelning, trafikflöden och vattenförbrukning.		
Jag har förståelse för kartan och dess uppbyggnad med färger, symboler och skala samt dess topografiska och tematiska kartor.		
Jag känner till namn och läge på Europas berg .		
Jag känner till namn och läge på Europas öar och vatten.		
Jag känner till namn och läge på Europas städer.		
Jag känner till namn och läge på Europas länder.		
Jag känner till namn och läge på Sveriges hav och vatten.		
Jag känner till namn och läge på Sveriges orter.		
Jag känner till namn och läge på Sveriges berg.		
Jag känner till namn och läge på Sveriges landskap.		
Geografins metoder, begrepp och arbetssätt		

Känner till ojämlika levnadsvillkor i världen och bakomliggande orsaker till detta samt enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor.		
Jag känner till ekosystemtjänster såsom förbränning, nedbrytning, pollinering samt rening av vatten och luft.		
Jag känner till namn och läge på Europas huvudstäder, berg, hav och vatten (Europaboken).		
Jag kan reflektera kring hur val i min vardag kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.		
Miljö, människor och hållbarhetsfrågor		

HISTORIA

Syfte

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska förhållanden, historiska begrepp och metoder och om hur historia kan användas för olika syften. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer.

Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på historia och bidra till att de utvecklar kunskaper om hur vi kan veta något om det förflutna genom historiskt källmaterial och möten med platser och människors berättelser. Eleverna ska genom undervisningen även ges förutsättningar att utveckla förmågan att ställa frågor till och värdera källor som ligger till grund för historisk kunskap. Undervisningen ska vidare bidra till att eleverna utvecklar förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur historiska berättelser används i samhället och i vardagslivet. Därigenom ska eleverna få olika perspektiv på sina egna och andras identiteter, värderingar och föreställningar.

Genom undervisningen i ämnet historia ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer,
- kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap,
- reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv, och• använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Matris Historia Årskurs 1-3

Jag känner till berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid.		
Jag har kunskap om järnåldern/vikingatiden och kan jämföra om och jämföra levnadsförhållanden under perioden med nutid.		
Jag har kunskap om bronsåldern och kan berätta om och jämföra levnadsförhållanden under perioden med nutid.		
Jag har kunskap om bondestenåldern och kan berätta om och jämföra levnadsförhållanden under perioden med nutid.		
Jag har kunskap om jägarstenåldern och kan berätta om och jämföra levnadsförhållanden under perioden med nutid.		
Jag känner till begreppet före och efter Kristus.		
Jag har kännedom om tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.		
Jag har kännedom om människans utveckling.		
Jag har kännedom om jorden och livets utveckling.		
Jag har kännedom om den svarta tidslinjen.		
Jag vet när jag fyller år.		
Jag kan veckodagarna.		
Jag kan månaderna.		
Jag kan årstiderna.		
Jag har kännedom om hemortens historia ex platser, byggnader, föremål och hur dessa berättar om hur människor levde under olika perioder.		
Jag har lyssnat till berättelser och skildringar av livet förr och nu från böcker, sånger och filmer.		
Jag kan skriva om min familj - min egen historia.		
Jag kan berätta om min familj - min egen historia.		
Historia		

Matriser Historia Årskurs 4-6

☐ Avser mål för år 6

Jag känner till vad arkeologiska fynd kan berätta om kulturmöten och skillnader i levnadsvillkor jämfört med idag.		
Jag känner till några av de tidiga civilisationerna och vad som utmärkte dessa.		
Jag känner till några av de europeiska upptäcktsresorna samt dess konsekvenser.		
Jag känner till hur kristendomen infördes i Norden och den betydelse det fick för olika människor och grupper.		
Jag känner till hur det gick till när de nordiska staterna bildades.		
Medeltid – Jag känner till utmärkande drag samt de spår som finns bevarade och de traditioner som lever kvar i vår tid.		
Forntid - Jag känner till de utmärkande dragen för stenålder, bronsålder och järnålder samt de spår och de traditioner som lever kvar.		
Kring forntiden och medeltiden, till cirka 1500		

Jag känner till hur olika personer och händelser framställts på olika sätt under olika tider.		
Jag känner till vad historiska källor kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor jämfört med idag.		
Jag känner till historiens kulturmöten med övriga Europa genom ökad handel och migration.		
1700-tal - Jag känner till utmärkande drag samt de spår som finns bevarade och de traditioner som lever kvar i vår tid.		
Jag känner till hur det svenska Östersjöriket vuxit fram.		
Stormaktstid – Jag känner till utmärkande drag samt de spår som finns bevarade och de traditioner som lever kvar i vår tid.		
Jag känner till Reformationen och dess konsekvenser för människor .		
Vasatid – Jag känner till utmärkande drag samt de spår som finns bevarade och de traditioner som lever kvar i vår tid.		
Jag känner till hur Norden deltagit utbytet av varor, språk och kultur.		
Jag känner till vad historiska källor kan berätta om Sveriges historia.		
Jag känner till hur den svenska staten organiserades.		
Jag känner till den svenska statens framväxt.		
Norden och Östersjöriket Sverige, cirka 1500-1700		

Jag känner till framväxten av parlamentarism, partiväsen och nya lagar i Sverige.		
Jag känner till den stora folkökningen samt dess orsaker och konsekvenser för människor.		
Jag känner till jordbrukets omvandling och dess konsekvenser för människor.		
Känner till Sveriges och Nordens ekonomiska och kulturella globala utbyte, till exempel genom järnexport och resor till Asien.		
Ökat utbyte och jordbrukets omvandling, cirka 1700-1850		

RELIGIONSKUNSKAP

Syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt. Undervisningen ska allsidigt belysa vilken roll religioner kan spela i samhället, både i fredssträvanden och konflikter, för att främja social sammanhållning och som orsak till segregation.

Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskap om hur man kritiskt granskar källor och samhällsfrågor med koppling till religioner och andra livsåskådningar.

Undervisningen ska stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt. På så sätt ska undervisningen skapa förutsättningar för eleverna att utveckla en personlig livshållning och förståelse för sitt eget och andra människors sätt att tänka och leva.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer. Eleverna ska vidare ges förutsättningar att kunna analysera och ta ställning i etiska och moraliska frågor. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur människors värderingar hänger samman med religioner och andra livsåskådningar. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar beredskap att handla ansvarsfullt i förhållande till sig själva och sin omgivning.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,
- analysera hur religioner påverkar och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället,
- reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet, resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller, och
- söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.

Matris Religionskunskap Årskurs 1-3

Jag känner till några platser för religionsutövning i närområdet.		
Jag har kunskap om kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.		
Jag har kännedom om några berättelser ur Bibeln och deras innebörd samt några av de vanligaste psalmerna.		
Jag har kunskap om några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom.		
Jag har kännedom om religiösa berättelser, ha kännedom om varför man firar religiösa högtider.		
Religion		

Matriser Religionskunskap Årskurs 4-6

☐ Avser mål i Årskurs 6.

Hinduism - jag har kunskap om muslimernas levnadsregler och heliga platser som de uttrycks i religiösa berättelser.		
Islam - jag har kunskap om muslimernas levnadsregler och heliga platser som de uttrycks i religiösa berättelser.		
Judendomen - jag har kunskap judendomens levnadsregler och heliga platser som de uttrycks i religiösa berättelser.		
Kristendomen - jag har kunskap om heliga platser som de uttrycks i religiösa berättelser.		
Kristendomen - jag har kunskap om heliga platser som de uttrycks i religiösa berättelser, ex. Bibeln.		
Kristendomen - jag har kunskap om levnadsregler och ritualer som de uttrycks i religiösa berättelser.		
Religioner och andra livsåskådningar		

Jag känner till hur spår av fornskandinavisk religion kan iakttas i dagens samhälle.		
Jag känner till hur kristna högtider är kopplade till kyrkoåret, ex. genom psalmer och sånger.		
Jag känner till hur kristendomens betydelse för det svenska samhället förändrats genom historien.		
Religion och samhälle		

Jag kan reflektera kring hur olika livsfrågor skildras i religioner och andra livsåskådningar.		
Jag känner till hur olika livsfrågor skildras i populärkulturen.		
Identitet och livsfrågor		

Jag kan reflektera kring innebörden av att göra gott samt vad ett bra liv kan innefatta.		
Jag kan reflektera kring vardagliga moraliska frågor.		
Jag kan reflektera kring några etiska begrepp, ex. rätt/orätt, jämlikhet, vänskap och solidaritet.		
Etik		

SAMHÄLLSKUNSKAP

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller, uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
- söka information om samhället från medier, Internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Matris Samhällskunskap Årskurs 1-3

Jag kan värdera och bearbeta källor och information (sanningsenligt).		
Jag kan söka information från olika källor t.ex. människor, radio, tv tidningar, böcker och Internet.		
Jag känner till olika metoder att söka information t.ex. intervjuer, observation och mätningar.		
Jag är medveten om aktuella samhällsfrågor i olika medier.		
Jag har förståelse för pengars användning och värde (några olika betalningsformer och vad saker kan kosta).		
Jag känner till några olika yrken och verksamheter inom närområdet.		
Jag har kunskap om centrala samhällsfunktioner t.ex. brandstationen		
Jag har förståelse för vad flyttningar inom eller mellan länder kan ha för orsaker och få för konsekvenser.		
Jag har kunskap om miljöfrågor utifrån min vardag t.ex trafik, energi och matvaror.		
Jag har kännedom om grundläggande mänskliga rättigheter och barnkonventionen.		
Jag förstår och kan följa skolans regler.		
Jag kan delta i klassråd och förstår begreppen majoritet och minoritet i beslutsfattning.		
Jag kan beskriva mig själv, kan beskriva vad en vän är, kan delta i samtal om ont och gott/bra och dåligt.		
Samhällskunskap		

Matriser Samhällskunskap Årskurs 4-6

☐ Avser mål i Årskurs 6.

Jag känner till sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.		
Jag känner till familjen och olika samlevnadsformer samt sexualitet, könsroller och jämställdhet.		
Jag känner till de svenska minoritetsfolkens rättigheter.		
Jag har kunskap om samerna och andra minoriteter i Sverige.		
Individer och gemenskaper		

Opinionsbildning- Jag känner till hur information sprids genom reklam och tidningar (Hur Sverige styrs.)		
Jag känner till vikten av att ha ett kritiskt förhållningssätt.		
Information och kommunikation		

Jag har kunskap om kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.		
Jag känner till samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder (Hur Sverige styrs).		
Jag känner till barns rättigheter (Hur Sverige styrs).		
Jag känner till de mänskliga rättigheterna och vad de betyder (Hur Sverige styrs).		
Rättigheter och rättskipning		

Jag har kunskap om ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen samt orsaker och konsekvenser av välstånd och fattigdom.		
Jag har förståelse för begreppet privatekonomi samt relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.		
Jag har kunskap om hur kommuner, landsting och stat använder skattepengarna (Hur Sverige styrs).		
Jag har kunskap om begreppet skatter (Hur Sverige styrs).		
Samhällsresurser och fördelning		

Jag har kunskap om politiska skiljelinjer i aktuella politiska frågor som har betydelse för eleven.		
Jag har kunskap om politiska val och partier i Sverige (Hur Sverige styrs).		
Jag har kunskap om riksdag och regering samt deras olika uppdrag (Hur Sverige styrs).		
Jag har kunskap om hur enskilda och grupper kan påverka beslut (Hur Sverige styrs).		
Jag har kunskap om begreppet demokrati samt hur demokratiska beslut fattas, ex. elevråd och föreningar (Hur Sverige styrs).		
Beslutsfattande och politiska idéer		

SLÖJD

Syfte

Undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i olika hantverk och förmågan att arbeta med olika material och uttrycksformer. Eleverna ska ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla idéer, överväga olika lösningar, framställa föremål och värdera resultat. På så sätt ska undervisningen bidra till att väcka elevernas nyfikenhet att utforska och experimentera med olika material och att ta sig an utmaningar på ett kreativt sätt.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om färg, form, funktion och konstruktion och om hur dessa kunskaper kan kombineras med medvetna val av material och teknik. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med begrepp som beskriver arbetsprocesser, redskap och slöjdföremåls estetiska uttryck. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla kunskaper om arbetsmiljö och säkerhetsfrågor och om hur man väljer och hanterar material för att främja en hållbar utveckling.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar medvetenhet om estetiska traditioner och uttryck samt förståelse för slöjd, hantverk och design från olika kulturer och tidsperioder.

Genom undervisningen i ämnet slöjd ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker,
- välja och motivera tillvägagångssätt i slöjdarbetet utifrån syftet med arbetet och utifrån kvalitets- och miljöaspekter,
- analysera och värdera arbetsprocesser och resultat med hjälp av slöjdspecifika begrepp, och
- tolka slöjdföremåls estetiska och kulturella uttryck.

Matriser Trä och metallslöjd Årskurs 1-3

Jag kan dokumentera mitt arbete.		
Jag kan berätta om mitt arbete och använder slöjdspecifika begrepp.		
Jag kan välja lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker.		
Jag kan namnge de flesta verktyg som jag har arbetat med.		
Jag kan hantera det handverktyg och maskiner vi använder på ett säkert och ändamålsenligt sätt.		
Jag kan göra skisser eller enklare ritningar och koppla det till beräkningar.		
Jag arbetar på lektionerna.		
Jag kan muntligt berätta om det jag gjort i slöjden		
Jag har fått enklare kännedom om de material jag har arbetat med		
Jag kan arbeta utifrån en muntlig instruktion		
Jag kan hantera de handverktyg som finns i undervisningen på ett säkert sätt		
Jag kan göra en skiss eller enklare ritning att arbeta efter		
Jag arbetar på lektionen		

Matriser trä och metallslöjd Årskurs 4-6

Jag dokumenterar mitt arbete.		
Jag kan reflektera och dokumentera över arbetsprocessen i ord och bild t.ex. i en loggbok.		
Jag kan berätta om mitt arbete och använder slöjdspecifika begrepp.		
Jag väljer lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker.		
Jag kan namnge de flesta verktyg som jag har arbetat med.		
Jag kan hantera det handverktyg och maskiner vi använder på ett säkert och ändamålsenligt sätt		
Jag kan göra skisser eller enklare ritningar och koppla det till beräkningar.		
Jag arbetar på lektionen.		

Matriser Textilslöjd Årskurs 1-6

☐ Avser mål i Årskurs 6

Jag kan förstå en tredimensionell skiss eller ett mönster och koppla det till matematiska beräkningar.		
Jag kan utföra några former av hantverkstekniker som t.ex. stickning och vävning och kan använda begrepp som används i samtal om respektive teknik.		
Jag känner till materialens egenskaper, användningsområden och kombinationsmöjligheter.		
Jag kan läsa, förstå och praktiskt följa enkla arbetsbeskrivningar.		
Jag känner till/kan utföra enklare former av olika hantverkstekniker som t.ex. handsöm och tovning.		
Jag känner till några handverktyg och redskap och har kännedom om hur man använder dem och till vilken teknik de används.		
Jag känner till materialens egenskaper och användningsområden.		
Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker		

Jag känner till hur symboler och färger används inom barn och ungdomskulturer och vad de signalerar.		
Jag känner till/kan använda mig av hantverk och slöjdtraditioner från olika kulturer som inspirationskälla och förebild för eget skapande.		
Jag känner till hur form, färg och material påverkar slöjdföremåls uttryck.		
Jag kan, utifrån t.ex. en bild utveckla egna idéer och eget skapande.		
Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer		

Jag känner till resurshushållning genom t.ex. reparationer och återanvändning av material.		
Jag känner till slöjdverksamhetens betydelse för individen och samhället, historiskt och i nutid.		
Jag känner till några slöjdmaterials ursprung t.ex. ull och bomull.		
Jag känner till slöjdföremåls funktion och betydelse som bruks- och prydnadsföremål.		
Slöjden i samhället		

Jag kan undersöka olika materials och hantverksteknikers möjligheter.		
Jag känner till hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.		
Jag kan utforska materialens, redskapens och verktygens egenskaper och möjligheter.		
Jag känner till slöjdarbetets olika delar: Idéutveckling, överväganden, framställning och muntlig värdering av arbetsprocessen.		
Slöjdens arbetsprocesser		

Syfte

Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt taloch skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier. Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmåga att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor. I undervisningen ska eleverna möta samt få kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket. Undervisningen ska även bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med såväl de nordiska grannspråken som de nationella minoritetsspråken. Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer, och
- söka information från olika källor och värdera dessa.

Matriser Svenska Årskurs 1-3

Jag kan hitta på egna ord som alla börjar på samma ljud.		
Jag kan höra vilket nytt ord det blir om o i sol byts ut mot i, då blir det sil.		
Jag kan lägga till ett ljud och höra vilket nytt ord det blir, t ex s+kor blir skor.		
Jag kan ta bort ett ljud och höra vad som blir kvar, t ex leka -l blir eka.		
Jag kan dela upp ordet bil i b-i-l- och måla i m-å-l-a.		
Jag kan ljuda ihop s-ö-t till söt och m-u-s till mus.		
Jag kan höra att fel, fyra och fisk börjar på f och att bok, tak och sjuk innehåller k.		
Jag kan höra vilket första ljudet i ord är, t ex m-mat, och s-sol.		
Jag kan klappa antal stavelser i ord, t ex ko (1), må-la(2).		
Jag kan höra rim, jag kan rimma.		
Fonologisk medvetenhet		

Jag kan läsa det flesta vanliga ord snabbt och direkt.		
Jag kan läsa ord som tjugo, stjärna, och skylt.		
Jag kan läsa ord som inte finns, t ex fim, sölk, kag.		
Jag kan läsa ord som spruta, struts, krita.		
Jag prövar att läsa okända ord på egen hand.		
Jag kan läsa ord som spel, gris, blöt.		
Jag kan läsa ord som busa, leka måla.		
Jag kan läsa ord som is, sol, räva.		
Jag känner igen vanliga småord som jag, hej, och.		
Jag försöker läsa nya, enkla ord genom att läsa början av ordet och gissa resten.		
Jag känner igen ordbilder på skyltar och förpackningar.		
Jag kan läsa mitt eget namn och andra namn jag känner igen.		
Jag kan namnen på fler än 8 bokstäver.		
Ordavkodning		

Jag hinner med att läsa textremsorna på TV.		
Jag kan läsa en hel bok med lite mer text och färre bilder.		
Jag kan läsa en hel bok med enkel text och med många bilder på egen hand.		
Jag rättar mig själv när jag läser.		
Jag kan läsa det flesta vanliga ord snabbt och direkt.		
Jag kan läsa meningar som "Musen hette Max och bodde i en liten papplåda".		
Jag kan läsa enkla meningar som "Mia leker med Max".		
Jag kan läsa vanliga ord med flyt, t ex bok, sol, spel.		
Flyt i läsningen		

Jag läser engagerat och länge.		
Jag kan läsa kritiskt och reflekterande.		
Jag kan läsa och förstår text i dagstidningar.		
Jag kan rita en händelsekarta över innehållet i en berättelse.		
Jag kan uppfatta "den röda tråden" i en berättelse.		
Jag kan "läsa mellan raderna".		
Jag kan koppla det jag läst till egna erfarenheter och tidigare kunskap.		
Jag kan läsa och förstå ett helt stycke.		
Jag kan läsa och förstå en lång mening, t ex "Musen hette Max och bodde i en liten papplåda".		
Jag kan läsa och förstå en enkel mening, t ex "Mia leker med Max".		
Jag kan läsa enkla ord och förstå vad de betyder.		
Läsförståelse		

Jag kan i efterhand gå igenom min text och göra förtydliganden.		
Jag kan skriva skrivstil.		
Jag kan skriva en sammanhängande berättelse med en tydlig "röd tråd".		
Jag skriver med tydlig handstil och med god fart.		
Jag kan skriva enkla dikter.		
Jag kan skriva enkla faktatexter med hjälp av tex tankekartor, nyckelord, stödord och ideelistor.		
Jag kan skriva enkla texter t.ex. berättelser och sagor med tydlig början och slut.		
Jag kan skapa sammanhang i mitt skrivande.		
Jag skriver med tydlig handstil eller med hjälp av digitala verktyg.		
Jag skriver fullständiga meningar.		
Jag blandar inte stora och små bokstäver.		
Jag kan skriva enkla texter (meddelande, brev).		
Jag kan skriva enkla meningar med mellanrum mellan orden.		
Jag kan skriva enskilda ord.		
Jag kan skriva mitt namn.		
Skriva		

Jag har kunskap om några skönlitterära författare och illustratörer.		
Jag har kunskap om berättandets betydelser i olika kulturer och under olika tider.		
Jag förstår texter som kombinerar ord och bild (film, interaktiva spel, webbtexer)		
Jag kan spela upp en liten pjäs.		
Jag kan lyssna på en berättelse och återberätta den skriftligt.		
Jag förstår en instruktion i flera led (spelregler, veckoplanering, arbetsbeskrivning)		
Jag kan delta i ett boksamtal (jämföra, samtala & argumentera runt innehåll och form).		
Jag kan muntligt framföra en text inför en grupp.		
Jag kan lyssna på en berättelse och återberätta den muntligt.		
Jag kan ge en instruktion (lek & spelregler).		
Jag förstår en enkel instruktion som ges i grupp.		
Jag kan berätta sammanhängande om egen upplevelse.		
Tala/lyssna		

Jag kan "enkel" ljudstridig stavning i elevnära texter samt några stavningsregler för detta.		
Jag kan stava dubbeltecknade och högfrekventa ord i elevnära texter samt några stavningsregler för detta.		
Jag kan använda de vanligaste skiljetecknen (frågetecken, komma, utropstecken).		
Jag kan vokaler och konsonanter och deras funktion i språket.		
Jag kan alfabetisk ordning.		
Jag kan skriva meningar med stor bokstav och punkt.		
Jag kan stava ljudenligt.		
Jag kan höra ljuden i alla bokstäverna.		
Jag kan skriva alla små bokstäver.		
Jag kan skriva alla stora bokstäver.		
Jag kan hela alfabetet.		
Språklära		

Jag förstår skillnaden mellan tal och skriftspråk (röstläge, kroppsspråk).		
Jag är medveten om hur tonfall och ords nyanser påverkar min omgivning.		
Jag kan ord för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.		
Jag kan några språkliga strategier för att minnas och lära. (anteckna)		
Språkbruk		

Jag har förståelse för hur texters avsändare påverkar innehållet		
Jag kan söka information i böcker, tidsskrifter och på webbsidor för barn.		
Informationssökning och källkritik		

Matriser Svenska Årskurs 4-6

Avser mål i Årskurs 6.

Jag är medveten om ords böjningsformer.		
Jag kan skapa texter där ord, bild och ljud samspelar.		
Jag förstår betydelsen av huvudsats/bisats.		
Jag kan använda mig av ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.		
Jag kan använda mig av skiljetecken.		
Jag känner till grundläggande stavningsregler (ex. dubbel konsonant, e/ä, ng).		
Jag är medveten om hur meningar är uppbyggda (vanligaste ordklasserna).		
Jag kan disponera och redigera texter med hjälp av dator.		
Jag kan disponera och redigera texter för hand.		
Jag skriver med en tydlig handstil.		
Jag är medveten om olika sätt att bearbeta en text (form och innehåll).		
Jag känner till vad som kännetecknar olika typer litterära genrer (ex fantasy, folksaga).		
Jag kan förstå vad som står mellan raderna i texter.		
Jag kan tillgodogöra mig texter i tidningar och böcker .		
Läsa och skriva		

Jag är medveten om hur gester och kroppsspråk påverkar en presentation.		
Jag kan skriva och presentera en Power Point presentation.		
Jag kan presentera ett arbete för en grupp.		
Jag kan föra fram mina åsikter i olika typer av beslutsprocesser (ex. klassråd).		
Jag kan föra fram mina åsikter i olika typer av samtal (ex. grupparbete).		
Tala, lyssna och samtala		

Jag kan skriva en insändare.		
Jag har tagit del av webbaserade texter med ord, bild och ljud.		
Jag har arbetat med interaktiva spel.		
Jag har arbetat med reklam och undersökt hur den kommunicerar ett budskap.		
Jag vet vad som kännetecknar en arbetsbeskrivning.		
Jag vet vad som kännetecknar en faktatext.		
Jag har arbetat med ett par barn- och ungdomsförfattare och deras verk.		
Jag har arbetat med texters språkdrag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar.		
Jag har läst poesi från Sverige, Norden och andra delar av världen.		
Jag har läst skönlitterära texter från Sverige, Norden och andra delar av världen.		
Berättande texter och sakprosatexter		

Jag vet vilka de nationella minoritetsspråken är.		
Jag förstår skillnaden mellan olika typer av texter, t. ex. faktatext och skönlitterär text.		
Jag kan berätta och skriva om mina åsikter.		
Jag kan berätta och skriva om det jag kan.		
Jag kan säga eller skriva om det jag känner.		
Jag kan använda mig av stödord.		
Jag kan använda mig av tankekartor.		
Språkbruk		

Jag förstår vikten av att känna till vem som skrivit en text för att kunna bedöma sanningshalten i den.		
Jag kan söka fakta med hjälp av sökmotorer på Internet.		
Jag kan söka fakta och kunskap genom intervjuer.		
Jag kan söka fakta och kunskap i uppslagsböcker.		
Informationssökning och källkritik		

TEKNIK

Syfte

Undervisningen i ämnet teknik ska syfta till att eleverna utvecklar sitt tekniska kunnande och sin tekniska medvetenhet så att de kan orientera sig och agera i en teknikintensiv värld. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar intresse för teknik och förmåga att ta sig an tekniska utmaningar på ett medvetet och innovativt sätt.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om tekniken i vardagen och förtrogenhet med ämnets specifika uttrycksformer och begrepp. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man kan lösa olika problem och uppfylla behov med hjälp av teknik. Eleverna ska även ges förutsättningar att utveckla egna tekniska idéer och lösningar.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjligheter att utveckla förståelse för att teknisk verksamhet har betydelse för, och påverkar, människan, samhället och miljön. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att utveckla tilltro till sin förmåga att bedöma tekniska lösningar och relatera dessa till frågor som rör estetik, etik, könsroller, ekonomi och hållbar utveckling.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om teknikens historiska utveckling för att de på så sätt bättre ska förstå dagens komplicerade tekniska företeelser och sammanhang och hur tekniken påverkat och påverkar samhällsutvecklingen. Undervisningen ska även bidra till elevernas förståelse för hur teknik utvecklas i samspel med andra vetenskaper och konstarter.

Genom undervisningen i ämnet teknik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- identifiera och analysera tekniska lösningar utifrån ändamålsenlighet och funktion,
- identifiera problem och behov som kan lösas med teknik och utarbeta förslag till lösningar,
- använda teknikområdets begrepp och uttrycksformer,
- värdera konsekvenser av olika teknikval för individ, samhälle och miljö, och
- analysera drivkrafter bakom teknikutveckling och hur tekniken har förändrats över tid.

Matris Teknik Årskurs 1-3

Jag känner till några vanliga föremål som används för att uppnå en viss funktion (hävstång).		
Jag har gjort egna konstruktioner där jag har använt enkla mekanismer ex. sprattelgubbe.		
Jag har konstruerat med olika material (tandpetare, sugrör).		
Jag känner till föremål i min vardag och vet hur de är anpassade efter människas behov (gaffel-kniv).		
Teknik		

•

Matriser Teknik Årskurs 4-6

☐ Avser mål i Årskurs 6.

Jag har kunskap om hur olika komponenter samverkar i enkla tekniska system, till exempel i ficklampor.		
Jag har kännedom om hur vanliga hållfasta och stabila konstruktioner är uppbyggda, till exempel hus och broar.		
Jag kan koppla en elektrisk krets som ger belysning (eltittskåp).		
Jag kan förstå olika mekanismer för att överföra och förstärka krafter (hävstång, lutande planet, kil, skruv, hjul).		
Jag har kännedom om ett par vanliga material, till exempel trä, glas och betong, vad dessa har för egenskaper samt hur de kan användas i konstruktioner.		
Jag kan använda ord och begrepp som behövs för att benämna och samtala om tekniska lösningar.		
Jag förstår ord och begrepp som behövs för att benämna och samtala om tekniska lösningar.		
Tekniska lösningar		

Jag känner till olika konsekvenser av teknikval, till exempel för- och nackdelar med olika tekniska lösningar.		
Jag känner till vardagliga tekniska system i samhället, såsom trafiksystem.		
Jag känner till några tekniska hjälpmedel i samhället, hur de förändrats över tid och några orsaker till detta. T. ex. glödlampan, telefonen och kylskåpet.		
Jag känner till några tekniska hjälpmedel i hemmet, hur de förändrats över tid och några orsaker till detta. T. ex. glödlampan, telefonen och kylskåpet.		
Jag kan berätta om några delar i systemet (se nedan) och hur de samverkar.		
Jag känner till vardagliga tekniska system i samhället, t. ex. vatten- och avloppssystem.		
Jag känner till vardagliga tekniska system i hemmet, återvinning.		
Jag har kunskap om hur man kan hushålla med energi i hemmet på olika sätt.		
Teknik, människa, samhälle och miljö		

Jag har kännedom om hur man dokumenterar i form av skisser med måttangivelser samt fysiska eller digitala modeller.		
Jag kan tillverka egna konstruktioner med tillämpningar av principer för hållfasta och stabila strukturer, mekanismer och elektriska kopplingar.		
Jag har kännedom om hur man dokumenterar med förklarande ord, begrepp, symboler och måttangivelser.		
Jag kan koppla en egen elektrisk krets.		
Jag känner till teknikutvecklingsarbetets olika faser: identifiering av behov, undersökning, förslag till lösningar, konstruktion och utprovning.		
Arbetsätt för utveckling av tekniska lösningar		

Centralt innehåll

Centralt innehåll Bild Årskurs 1–3

Bildframställning

- Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder.
- Teckning, måleri, modellering och konstruktion.
- Fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram.

Redskap för bildframställning

- Olika element som bygger upp en bild: färg, form, linje, yta samt för- och bakgrund.
- Några verktyg för teckning, måleri, modellering, konstruktioner och fotografering och hur dessa benämns.
- Plana och formbara material, till exempel papper, lera, gips och naturmaterial och hur dessa kan användas i olika bildarbeten.

Bildanalys

- Informativa bilder, till exempel läroboksbilder och hur de är utformade och fungerar.
- Historiska och samtida bilder och vad bilderna berättar, till exempel dokumentära bilder från hemorten och konstbilder.

Centralt innehåll Bild Årskurs 4–6

Bildframställning

- Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.
- Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete.
- Återanvändning av bilder i eget bildskapande, till exempel i collage och bildmontage.
- Fotografering och filmande samt redigering i datorprogram.

Redskap för bildframställning

- Olika element som bygger upp och skapar rumslighet i bilder, till exempel linjer och färg och hur dessa kan användas i bildskapande arbete.
- Verktyg för teckning, måleri, trycktekniker, tredimensionellt arbete, fotografering, filmande och digital bildbehandling och hur dessa benämns.
- Plana och formbara material och hur dessa kan användas i olika bildarbeten.

Bildanalys

- Reklam- och nyhetsbilder, hur de är utformade och förmedlar budskap.
- Konst-, dokumentärbilder och arkitektoniska verk från olika tider och kulturer, hur de är utformade och vilka budskap de förmedlar.
- Ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.

Centralt innehåll Engelska Årskurs 1–3

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där engelska används.

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och texter från olika medier.
- Enkla instruktioner och beskrivningar.
- Olika former av enkla samtal och dialoger.
- Filmer och dramatiserade berättelser för barn.
- Sånger, ramsor, dikter och sagor.
- Ord och fraser i närmiljön, till exempel på skyltar, i reklam och andra enkla texter.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Enkla presentationer.
- Enkla beskrivningar och meddelanden.
- Sånger, ramsor och dramatiseringar.

Centralt innehåll Engelska Årskurs 4–6

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, händelser och aktiviteter.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelska används.

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och texter från olika medier.
- Muntliga och skriftliga instruktioner och beskrivningar.
- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.
- Filmer och dramatiserade berättelser för barn och unga.
- Sånger, sagor och dikter.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i talat språk och texter, till exempel att anpassa lyssnande och läsning efter framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja texter och talat språk på engelska från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som uttal, intonation, grammatiska strukturer och stavning samt fasta språkliga uttryck i det språk som eleverna möter.
- Hur ord och fasta språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord, används i texter och talat språk i olika situationer.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar.
- Språkliga strategier för att delta i och bidra till samtal, till exempel frågor och bekräftande fraser och uttryck.
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som uttal och intonation, stavning och interpunktion, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer.

Centralt innehåll Hem och Konsumentkunskap Årskurs 1–6

Mat, måltider och hälsa

- Recept och instruktioner och hur de kan läsas och följas samt vanliga ord och begrepp för bakning och matlagning.
- Bakning och matlagning och olika metoder för detta.
- Planering och organisering av arbetet vid tillagning av måltider och andra uppgifter i hemmet.
- Redskap och teknisk utrustning som kan användas vid bakning och matlagning och hur dessa används på ett säkert sätt.
- Hygien och rengöring vid hantering, tillagning och förvaring av livsmedel.
- Olika verktyg som stöd för planering av varierade och balanserade måltider samt hur måltider kan fördelas över en dag.
- Måltidens betydelse för gemenskap.

Konsumtion och ekonomi

- Ungas ekonomi, sparande och konsumtion.
- Skillnaden mellan reklam och objektiv konsumentinformation.
- Jämförelser av några vanliga varor, till exempel utifrån jämförpris.

Miljö och livsstil

- Några olika miljömärkningar av produkter och deras betydelse.
- Val och användning av varor och tjänster som används i hemmet och hur de påverkar miljö och hälsa.
- Återvinning i hemmet och i närområdet och hur den fungerar.
- Olika mattraditioner, till exempel vid firande av högtider.

Centralt innehåll Idrott och Hälsa Årskurs 1–3

Rörelse

- Grovmotoriska grundformer, till exempel springa, hoppa och klättra. Deras sammansatta former i redskapsövningar, lekar, danser och rörelser till musik, såväl inomhus som utomhus.
- Enkla lekar och danser och deras regler.
- Takt och rytm i lekar, danser och rörelser till musik.
- Lekar och rörelser i vatten. Att balansera, flyta och simma i mag-och ryggläge.

Hälsa och livsstil

- Ord och begrepp för och samtal om upplevelser av lek, hälsa, natur-och utevistelser.

Friluftsliv och utevistelse

- Att orientera sig i närmiljön och enkla kartors uppbyggnad. Begrepp som beskriver rumsuppfattning.
- Lekar och rörelse i natur-och utemiljö.
- Allemansrättens grunder.
- Säkerhet och hänsynstagande i samband med lekar, spel och vid natur-och utevistelser.

Centralt innehåll Idrott och Hälsa Årskurs 4–6

Rörelse

- Sammansatta grundformer i kombination med gymnastikredskap och andra redskap.
- Olika lekar, spel och idrotter, inomhus och utomhus, samt danser och rörelser till musik.
- Takt och rytm i lekar, danser och rörelser till musik.
- Simning i mag-och ryggläge.

Hälsa och livsstil

- Kroppsliga och mentala effekter av några olika träningsformer.

- Kulturella och geografiska förhållanden i närmiljön som påverkar och möjliggör valet av fysiska aktiviteter.
- Förebyggande av skador, till exempel genom uppvärmning.
- Ord och begrepp för och samtal om upplevelser av olika fysiska aktiviteter och träningsformer, levnadsvanor, kroppsuppfattning och självbild.

Friluftsliv och utevistelse

- Att orientera i den närliggande natur och utemiljön med hjälp av kartor. Kartors uppbyggnad och symboler.
- Lekar och andra fysiska aktiviteter i skiftande natur och utemiljöer under olika årstider.
- Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.
- Säkerhet och hänsynstagande vid träning, lek, spel, idrott, natur och utevistelser.
- Badvett och säkerhet vid vatten vintertid. Hantering av nödsituationer vid vatten med hjälpredskap.

Centralt innehåll Matematik Årskurs 1–3

Taluppfattning och tals användning

- Naturliga tal och deras egenskaper samt hur talen kan delas upp och hur de kan användas för att ange antal och ordning.
- Hur positionssystemet kan användas för att beskriva naturliga tal. Symboler för tal och symbolernas utveckling i några olika kulturer genom historien.
- Del av helhet och del av antal. Hur delarna kan benämnas och uttryckas som enkla bråk samt hur enkla bråk förhåller sig till naturliga tal.
- Naturliga tal och enkla tal i bråkform och deras användning i vardagliga situationer.
- De fyra räknesättens egenskaper och samband samt användning i olika situationer.
- Centrala metoder för beräkningar med naturliga tal, vid huvudräkning och överslagsräkning och vid beräkningar med skriftliga metoder och miniräknare. Metodernas användning i olika situationer.
- Rimlighetsbedömning vid enkla beräkningar och uppskattningar.

Algebra

- Matematiska likheter och likhetstecknets betydelse.
- Hur enkla mönster i talföljder och enkla geometriska mönster kan konstrueras, beskrivas och uttryckas.

Geometri

- Grundläggande geometriska objekt, däribland punkter, linjer, sträckor, fyrhörningar, trianglar, cirklar, klot, koner, cylindrar och rätblock samt deras inbördes relationer. Grundläggande geometriska egenskaper hos dessa objekt.
- Konstruktion av geometriska objekt. Skala vid enkel förstoring och förminskning.
- Vanliga lägesord för att beskriva föremåls och objekts läge i rummet.
- Symmetri, till exempel i bilder och i naturen, och hur symmetri kan konstrueras.
- Jämförelser och uppskattningar av matematiska storheter. Mätning av längd, massa, volym och tid med vanliga nutida och äldre måttenheter.

Sannolikhet och statistik

- Slumpmässiga händelser i experiment och spel.
- Enkla tabeller och diagram och hur de kan användas för att sortera data och beskriva resultat från enkla undersökningar.

Samband och förändringar

- Olika proportionella samband, däribland dubbelt och hälften.

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning i enkla situationer.
- Matematisk formulering av frågeställningar utifrån enkla vardagliga situationer.

Centralt innehåll Matematik Årskurs 4–6

Taluppfattning och tals användning

- Rationella tal och deras egenskaper.
- Positionssystemet för tal i decimalform. Det binära talsystemet och talsystem som använts i några kulturer genom historien, till exempel den babyloniska.
- Tal i bråk-och decimalform och deras användning i vardagliga situationer.
- Tal i procentform och deras samband med tal i bråk-och decimalform.
- Centrala metoder för beräkningar med naturliga tal och enkla tal i decimalform vid överslagsräkning, huvudräkning samt vid beräkningar med skriftliga metoder och miniräknare. Metodernas användning i olika situationer.
- Rimlighetsbedömning vid uppskattningar och beräkningar i vardagliga situationer.

Algebra

- Obekanta tal och deras egenskaper samt situationer där det finns behov av att beteckna ett obekant tal med en symbol.
- Enkla algebraiska uttryck och ekvationer i situationer som är relevanta för eleven.
- Metoder för enkel ekvationslösning.
- Hur mönster i talföljder och geometriska mönster kan konstrueras, beskrivas och uttryckas.

Geometri

- Grundläggande geometriska objekt däribland polygoner, cirklar, klot, koner, cylindrar, pyramider och rätblock samt deras inbördes relationer. Grundläggande geometriska egenskaper hos dessa objekt.
- Konstruktion av geometriska objekt. Skala och dess användning i vardagliga situationer.
- Symmetri i vardagen, i konsten och i naturen samt hur symmetri kan konstrueras.
- Metoder för hur omkrets och area hos olika tvådimensionella geometriska figurer kan bestämmas och uppskattas.
- Jämförelse, uppskattning och mätning av längd, area, volym, massa, tid och vinkel med vanliga måttenheter. Mätningar med användning av nutida och äldre metoder.

Sannolikhet och statistik

- Sannolikhet, chans och risk grundat på observationer, experiment eller statistiskt material från vardagliga situationer. Jämförelser av sannolikheten vid olika slumpmässiga försök.
- Enkel kombinatorik i konkreta situationer.
- Tabeller och diagram för att beskriva resultat från undersökningar. Tolkning av data i tabeller och diagram.
- Lägesmått medelvärde, typvärde och median samt hur de kan användas i statistiska undersökningar.

Samband och förändring

- Proportionalitet och procent samt deras samband.
- Grafer för att uttrycka olika typer av proportionella samband vid enkla undersökningar.
- Koordinatsystem och strategier för gradering av koordinataxlar.

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning i vardagliga situationer.
- Matematisk formulering av frågeställningar utifrån vardagliga situationer.

Centralt innehåll Musik Årskurs 1–3

Musicerande och musikskapande

- Sång och spel i olika former: unison sång, kanon och växelsång samt ensemblespel.
- Imitation och improvisation med rörelser, rytmer och toner.

Enkla former av musikskapande, till exempel med utgångspunkt i text eller bild.

- Gestaltning av sånger och berättelser med ljud, rytmer och rörelser.

Musikens verktyg

- Rösten som instrument med variation av rytm, klang och dynamik.
- Slagverk, stränginstrument och tangentinstrument med variation av rytm, klang och dynamik.
- Rytm, klang, dynamik och tonhöjd som byggstenar för att musicera och komponera musik.
- Musiksymboler, bilder och tecken.

Musikens sammanhang och funktioner

- Associationer, tankar, känslor och bilder som uppkommer när man lyssnar på musik.
- Olika instrument från grupperna blås-, sträng-, tangent- och slagverksinstrument. Hur instrumenten låter och ser ut.
- Musik som knyter an till elevens vardagliga och högtidliga sammanhang, däribland nationalsången och några av de vanligaste psalmerna, samt inblickar i svensk och nordisk barnvisetradition.

Centralt innehåll Musik Årskurs 4–6

Musicerande och musikskapande

- Sång, melodispel och ackompanjemang i ensembleform i olika genrer.
- Gehörsmusicerande efter musikaliska mönster, till exempel ackordföljder, perioder och kommodeller.
- Imitation och improvisation med röst och instrument, rytmer och toner.
- Musikskapande med utgångspunkt i musikaliska mönster och former, till exempel ackordföljder och basgångar.
- Musikframföranden.

Musikens verktyg

- Röst och hörselvård vid musikaliska aktiviteter, till exempel uppvärmningsövningar.
- Hälsosamma ljudnivåer och olika typer av musikhörselskydd.
- Rösten som instrument för olika vokala uttryck, till exempel sång, jojk och rap.
- Ackord och melodiinstrument, bas och slagverk för melodi och rytmspel eller för ackompanjemang.
- Rytm, klang och dynamik, tonhöjd, tempo, perioder, taktarter, vers och refräng som byggstenar för att komponera musik i olika genrer.
- Musiksymboler, grafisk notation, noter och ackordbeteckningar.
- Digitala verktyg för ljud och musikskapande.

Musikens sammanhang och funktioner

- Ljudets och musikens fysiska, tanke och känslomässiga påverkan på människan i olika sammanhang. Hur musik används för påverkan och rekreation och i olika rituella sammanhang.
- Ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om musicerande och om intryck samt upplevelser av musik.
- Musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika estetiska uttryck kan samspela.
- Indelningen i stråk-, blås-, sträng-, tangent och slagverksinstrument.
- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika kulturer och deras musikaliska karaktärsdrag.

Centralt innehåll Biologi Årskurs 1–3

Året runt i naturen

- Jordens, solens och månens rörelser i förhållande till varandra. Månens olika faser. Stjärnbilder och stjärnhimlens utseende vid olika tider på året.
- Årstidsväxlingar i naturen och hur man känner igen årstider. Djurs och växters livscyklar och anpassningar till olika årstider.
- Djur och växter i närmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem.

Kropp och hälsa

- Betydelsen av mat, sömn, hygien, motion och sociala relationer för att må bra.
- Människans kroppsdelar, deras namn och funktion.
- Människans upplevelser av ljus, ljud, temperatur, smak och doft med hjälp av olika sinnen.

Kraft och rörelse

- Tyngdkraft och friktion som kan observeras vid lek och rörelse, till exempel i gungor och rutschbanor.
- Balans, tyngdpunkt och jämvikt som kan observeras i lek och rörelse, till exempel vid balansgång och på gungbrädor.

Material och ämnen i vår omgivning

- Materials egenskaper och hur material och föremål kan sorteras efter egenskaperna utseende, magnetism, ledningsförmåga och om de flyter eller sjunker i vatten.
- Människors användning och utveckling av olika material genom historien. Vilka material olika vardagliga föremål är tillverkade av och hur de kan källsorteras.
- Vattnets olika former: fast, flytande och gas. Övergångar mellan formerna: avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning.
- Luftens grundläggande egenskaper och hur de kan observeras.
- Enkla lösningar och blandningar och hur man kan dela upp dem i deras olika beståndsdelar, till exempel genom avdunstning och filtrering.

Berättelser om natur och naturvetenskap

- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.
- Berättelser om äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturers strävan att förstå och förklara fenomen i naturen.

Metoder och arbetssätt

- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön.
- Enkla naturvetenskapliga undersökningar.
- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.

Centralt innehåll Biologi Årskurs 4–6

Natur och samhälle

- Människans beroende av och påverkan på naturen och vad detta innebär för en hållbar utveckling. Ekosystemtjänster, till exempel nedbrytning, pollinering och rening av vatten och luft.
- Djurs, växters och andra organismers liv. Fotosyntes, förbränning och ekologiska samband och vilken betydelse kunskaper om detta har, till exempel för jordbruk och fiske.
- Ekosystem i närmiljön, samband mellan olika organismer och namn på vanligt förekommande arter. Samband mellan organismer och den icke levande miljön.

- Naturen som resurs för rekreation och upplevelser och vilket ansvar vi har när vi nyttjar den.

Kropp och hälsa

- Hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Några vanliga sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas.
- Människans organsystem. Organens namn, utseende, placering, funktion och samverkan.
- Människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar.

Biologin och världsbilden

- Några historiska och nutida upptäckter inom biologiområdet och deras betydelse för människans levnadsvillkor och syn på naturen.
- Olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.
- Livets utveckling och organismers anpassningar till olika livsmiljöer.

Biologins metoder och arbetssätt

- Enkla fältstudier och experiment. Planering, utförande och utvärdering.
- Hur djur, växter och andra organismer kan identifieras, sorteras och grupperas.
- Dokumentation av enkla undersökningar med tabeller, bilder och enkla skriftliga rapporter.
- Tolkning och granskning av information med koppling till biologi, till exempel i faktatexter och tidningsartiklar.

Centralt innehåll Fysik Årskurs 1–3

Året runt i naturen

- Jordens, solens och månens rörelser i förhållande till varandra. Månens olika faser. Stjärnbilder och stjärnhimlens utseende vid olika tider på året.
- Årstidsväxlingar i naturen och hur man känner igen årstider. Djurs och växters livscyklar och anpassningar till olika årstider.
- Djur och växter i närmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem.

Kropp och hälsa

- Betydelsen av mat, sömn, hygien, motion och sociala relationer för att må bra.
- Människans kroppsdelar, deras namn och funktion.
- Människans upplevelser av ljus, ljud, temperatur, smak och doft med hjälp av olika sinnen.

Kraft och rörelse

- Tyngdkraft och friktion som kan observeras vid lek och rörelse, till exempel i gungor och rutschbanor.
- Balans, tyngdpunkt och jämvikt som kan observeras i lek och rörelse, till exempel vid balansgång och på gungbrädor.

Material och ämnen i vår omgivning

- Materials egenskaper och hur material och föremål kan sorteras efter egenskaperna utseende, magnetism, ledningsförmåga och om de flyter eller sjunker i vatten.
- Människors användning och utveckling av olika material genom historien. Vilka material olika vardagliga föremål är tillverkade av och hur de kan källsorteras.
- Vattnets olika former: fast, flytande och gas. Övergångar mellan formerna: avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning.
- Luftens grundläggande egenskaper och hur de kan observeras.
- Enkla lösningar och blandningar och hur man kan dela upp dem i deras olika beståndsdelar, till exempel genom avdunstning och filtrering. *Berättelser om natur och naturvetenskap*
- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.

- Berättelser om äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturers strävan att förstå och förklara fenomen i naturen.

Metoder och arbetssätt

- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön.
- Enkla naturvetenskapliga undersökningar.
- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.

Centralt innehåll Fysik Årskurs 4–6

Fysiken i naturen och samhället

- Energins oförstörbarhet och flöde, olika typer av energikällor och deras påverkan på miljön samt energianvändningen i samhället.
- Enkla väderfenomen och deras orsaker, till exempel hur vindar uppstår. Hur väder kan observeras med hjälp av mätningar över tid.

Fysiken och vardagslivet

- Energiflöden mellan föremål som har olika temperatur. Hur man kan påverka energiflödet, till exempel med hjälp av kläder, termos och husisolering.
- Elektriska kretsar med batterier och hur de kan kopplas samt hur de kan användas i vardaglig elektrisk utrustning, till exempel i ficklampor.
- Magnetens egenskaper och användning i hemmet och samhället.
- Krafter och rörelser i vardagssituationer och hur de upplevs och kan beskrivas, till exempel vid cykling.
- Hur ljud uppstår, breder ut sig och uppfattas av örat.
- Ljusets utbredning från vanliga ljuskällor och hur detta kan förklara ljusområdets och skuggors form och storlek samt hur ljus uppfattas av ögat.

Fysiken och världsbilden

- Några historiska och nutida upptäckter inom fysikområdet och deras betydelse för människans levnadsvillkor och syn på världen.
- Olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.
- Solsystemets himlakroppar och deras rörelser i förhållande till varandra. Hur dag, natt, månader, år och årstider kan förklaras. Människan i rymden och användningen av satelliter.
- Tidmätning på olika sätt, från solur till atomur.

Fysikens metoder och arbetssätt

- Enkla systematiska undersökningar. Planering, utförande och utvärdering.
- Mätningar och mätinstrument, till exempel klockor, måttband och vågar och hur de används i undersökningar.
- Dokumentation av enkla undersökningar med tabeller, bilder och enkla skriftliga rapporter.
- Tolkning och granskning av information med koppling till fysik, till exempel i faktatexter och tidningsartiklar.

Centralt innehåll Kemi Årskurs 1–3

Året runt i naturen

- Jordens, solens och månens rörelser i förhållande till varandra. Månens olika faser. Stjärnbilder och stjärnhimlens utseende vid olika tider på året.
- Årstidsväxlingar i naturen och hur man känner igen årstider. Djurs och växters livscyklar och anpassningar till olika årstider.
- Djur och växter i närmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem.

Kropp och hälsa

- Betydelsen av mat, sömn, hygien, motion och sociala relationer för att må bra.
- Människans kroppsdelar, deras namn och funktion.
- Människans upplevelser av ljus, ljud, temperatur, smak och doft med hjälp av olika sinnen.

Kraft och rörelse

- Tyngdkraft och friktion som kan observeras vid lek och rörelse, till exempel i gungor och rutschbanor.
- Balans, tyngdpunkt och jämvikt som kan observeras i lek och rörelse, till exempel vid balansgång och på gungbrädor.

Material och ämnen i vår omgivning

- Materials egenskaper och hur material och föremål kan sorteras efter egenskaperna utseende, magnetism, ledningsförmåga och om de flyter eller sjunker i vatten.
- Människors användning och utveckling av olika material genom historien. Vilka material olika vardagliga föremål är tillverkade av och hur de kan källsorteras.
- Vattnets olika former: fast, flytande och gas. Övergångar mellan formerna: avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning.
- Luftens grundläggande egenskaper och hur de kan observeras.
- Enkla lösningar och blandningar och hur man kan dela upp dem i deras olika beståndsdelar, till exempel genom avdunstning och filtrering.

Berättelser om natur och naturvetenskap

- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.
- Berättelser om äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturers strävan att förstå och förklara fenomen i naturen.

Metoder och arbetssätt

- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön.
- Enkla naturvetenskapliga undersökningar.
- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.

Centralt innehåll Kemi årskurs 4–6

Kemin i naturen

- Enkel partikelmodell för att beskriva och förklara materiens uppbyggnad, kretslopp och oförstörbarhet. Partiklars rörelser som förklaring till övergångar mellan fast form, flytande form och gasform.
- Indelningen av ämnen och material utifrån egenskaperna utseende, ledningsförmåga, löslighet, brännbarhet, surt eller basiskt.
- Vattnets egenskaper och kretslopp.
- Luftens egenskaper och sammansättning.
- Fotosyntes, förbränning och några andra grundläggande kemiska reaktioner.

Kemin i vardagen och samhället

- Materiens kretslopp genom råvarors förädling till produkter, hur de blir avfall som hanteras och sedan återgår till naturen.
- Matens innehåll och näringsämnenas betydelse för hälsan. Historiska och nutida metoder för att förlänga matens hållbarhet.
- Vanliga kemikalier i hemmet och samhället. Deras användning och påverkan på hälsan och miljön samt hur de är märkta och bör hanteras.
- Fossila och förnybara bränslen. Deras betydelse för energianvändning och påverkan på klimatet.

Kemin och världsbilden

- Några historiska och nutida upptäckter inom kemiområdet och deras betydelse för människans levnadsvillkor och syn på världen.
- Äldre tiders beskrivningar av materiens uppbyggnad. Kemins förändring från magi och mystik till modern vetenskap. • Olika kulturers beskrivningar och förklaringar av naturen i skönlitteratur, myter och konst och äldre tiders naturvetenskap.

Kemins metoder och arbetssätt

- Enkla systematiska undersökningar. Planering, utförande och utvärdering.
- Några metoder för att dela upp lösningar och blandningar i deras olika beståndsdelar.
- Dokumentation av enkla undersökningar med tabeller, bilder och enkla skriftliga rapporter.
- Tolkning och granskning av information med koppling till kemi, till exempel i faktatexter och tidningsartiklar.

Centralt innehåll Geografi Årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.
- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Människans uppkomst, vandringar, samlande och jakt samt införandet av jordbruk.
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder.
- Hur forntiden kan iakttas i vår tid genom spår i naturen och i språkliga uttryck.
- Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörd samt några av de vanligaste psalmerna.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om trafik, energi och matvaror.
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Pengars användning och värde. Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information.
- Rumsuppfattning med hjälp av mentala kartor och fysiska kartor över till exempel närområdet och skolvägar. Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Centralt innehåll Geografi Årskurs 4–6

Livsmiljöer

- Jordytan och på vilka sätt den formas och förändras av människans markutnyttjande och naturens egna processer, till exempel plattetektonik och erosion. Vilka konsekvenser detta får för människor och natur.
- De svenska, nordiska och övriga europeiska natur- och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.
- Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen. Var på jorden olika resurser finns och vad de används till. Vattnets betydelse, dess fördelning och kretslopp.
- Fördelningen av Sveriges, Nordens och övriga Europas befolkning samt orsaker till fördelningen och konsekvenser av denna. *Geografins metoder, begrepp och arbetssätt*
- Namn och läge på Sveriges landskap samt orter, berg, hav och vatten i Sverige samt huvuddragen för övriga Norden.
- Namn och läge på övriga Europas länder samt viktigare öar, vatten, berg, regioner och orter.
- Kartan och dess uppbyggnad med färger, symboler och skala. Topografiska och tematiska kartor.
- Insamlingar och mätningar av geografiska data från närområdet, till exempel åldersfördelning, trafikflöden och vattenförbrukning.
- Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap, till exempel hur marken används i närmiljön.
- Centrala ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om geografi.

Miljö, människor och hållbarhetsfrågor

- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.
- Ojämliga levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta. Enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor.

Centralt innehåll Historia Årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.

- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Människans uppkomst, vandringar, samlande och jakt samt införandet av jordbruk.
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder.
- Hur forntiden kan iakttas i vår tid genom spår i naturen och i språkliga uttryck.
- Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid. använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Centralt innehåll Historia Årskurs 4–6

Kring forntiden och medeltiden, till cirka 1500

- Norden befolkas. De utmärkande dragen för stenåldern, bronsåldern och järnåldern.
- Nordens kulturmöten med övriga Europa och andra delar av världen genom ökad handel och migration, till exempel genom vikingatidens resor och medeltidens handelssystem.
- De nordiska staternas bildande.
- Kristendomens införande i Norden. Religionens betydelse för kulturer och stater i Sverige och de övriga nordiska länderna samt konsekvenser av dessa förändringar för olika människor och grupper.
- Några av de europeiska upptäcktsresorna, deras betydelse och konsekvenser.
- Vad arkeologiska fynd, till exempel myntskatter och fynd av föremål från andra kulturer kan berätta om kulturmöten och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män. *Norden och Östersjöriket Sverige, cirka 1500–1700*
- Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.
- Den svenska statens framväxt och organisation.
- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön. Migration till och från samt inom det svenska riket.
- Reformationen och dess konsekvenser för Sverige och övriga Europa.
- Vad historiska källor, till exempel brev och andra dokument, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män jämfört med i dag.

Ökat utbyte och jordbrukets omvandling, cirka 1700–1850

- Sveriges och Nordens ekonomiska och kulturella globala utbyte, till exempel i form av järnexport och genom resor till Asien.
- Jordbrukets omvandling och dess konsekvenser för människor.
- Den stora folkökningen samt dess orsaker och konsekvenser för olika människor och grupper.
- Framväxten av parlamentarism, partiväsen och nya lagar i Sverige.
- Vad historiska källor, till exempel dagböcker och arkivmaterial, kan berätta om Sveriges historia och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män.

Hur historia används och historiska begrepp

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.
- Vad begreppen förändring, likheter och skillnader, kronologi, orsak och konsekvens, källor och tolkning betyder och hur de används i historiska sammanhang.

- Tidsbegreppen vikingatiden, medeltiden, stormaktstiden och frihetstiden samt olika syn på deras betydelser.

Centralt innehåll Religionskunskap Årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.
- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Människans uppkomst, vandringar, samlande och jakt samt införandet av jordbruk.
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder.
- Hur forntiden kan iakttas i vår tid genom spår i naturen och i språkliga uttryck. Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörd samt några av de vanligaste psalmerna.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om trafik, energi och matvaror.
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Pengars användning och värde. Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information.
- Rumsuppfattning med hjälp av mentala kartor och fysiska kartor över till exempel närområdet och skolvägar. Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Centralt innehåll Religionskunskap Årskurs 4–6

Religioner och andra livsåskådningar

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendomen och i de andra världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.

- Centrala tankegångar bakom ritualer, levnadsregler och heliga platser i kristendomen och de andra världsreligionerna, till exempel som de uttrycks i religiösa berättelser i Bibeln och andra urkunder.
- Berättelser från fornskandinavisk och äldre samisk religion.
- Begreppen religion och livsåskådning.

Religion och samhälle

- Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu. Kristna högtider och traditioner med koppling till kyrkoåret, till exempel sånger och psalmer.
- Hur spår av fornskandinavisk religion kan iakttas i dagens samhälle. *Identitet och livsfrågor*
- Hur olika livsfrågor, till exempel vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kamrat, skildras i populärkulturen.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.

Etik

- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Centralt innehåll Samhällskunskap Årskurs 1-3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.
- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Människans uppkomst, vandringer, samlande och jakt samt införandet av jordbruk.
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder. Hur forntiden kan iakttas i vår tid genom spår i naturen och i språkliga uttryck.
- Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörd samt några av de vanligaste psalmerna.

- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om trafik, energi och matvaror.
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Pengars användning och värde. Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information.
- Rumsuppfattning med hjälp av mentala kartor och fysiska kartor över till exempel närområdet och skolvägar. Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Centralt innehåll Samhällskunskap Årskurs 4–6

Individer och gemenskaper

- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.
- Sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.
- Urfolket samerna och övriga nationella minoriteter i Sverige. De nationella minoriteternas rättigheter.

Information och kommunikation

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur.

Rättsskipning

- Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte i olika medier med ett källkritiskt förhållningssätt. *Rättigheter och rättsskipning*
- Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder samt kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.
- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Samhällsresurser och fördelning

- Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.
- Det offentliga ekonomien. Vad skatter är och vad kommuner, landsting och stat använder skattepengarna till.
- Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Det lokala beslutsfattandet, till exempel i elevråd och föreningar. Hur individer och grupper kan påverka beslut.
- Politiska val och partier i Sverige. Riksdagen och regeringen och deras olika uppdrag. Politiska skiljelinjer i aktuella politiska frågor som har betydelse för eleven.

Centralt innehåll Slöjd Årskurs 1–3

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden.
- Handverktyg och redskap, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Enkla former av några hantverkstekniker, till exempel metalltrådsarbete, sågning och tovning.
- Enkla skisser och arbetsbeskrivningar, hur de kan läsas, följas och kopplas till enkla beräkningar.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och muntlig värdering av arbetsprocessen.
- Utforskande av materialens, redskapens och verktygens möjligheter.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Berättelser som inspirationskällor och förebilder för egna idéer och skapande.
- Hur färg, form och material påverkar slöjdföremåls uttryck.

Slöjden i samhället

- Slöjdföremåls funktion och betydelse som bruks- och prydnadsföremål.
- Några slöjdmaterials ursprung, till exempel ull och svenska träslag.

Centralt innehåll Slöjd Årskurs 4–6

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper, deras användningsområden och kombinationsmöjligheter.
- Handverktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Några former av hantverkstekniker, till exempel virkning och urholkning. Begrepp som används i samband med de olika teknikerna.
- Två- och tredimensionella skisser, modeller, mönster och arbetsbeskrivningar och hur de kan läsas, följas och kopplas till matematiska beräkningar. *Slöjdens arbetsprocesser*
- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.
- Undersökande av olika material och hantverksteknikers möjligheter.
- Dokumentation av arbetsprocessen i ord och bild, till exempel i en loggbok.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Hantverk och slöjdtraditioner från olika kulturer som inspirationskällor och förebilder för egna idéer och skapande.
- Hur olika kombinationer av färg, form och material påverkar slöjdföremåls estetiska uttryck.
- Hur symboler och färger används inom barn- och ungdomskulturer och vad de signalerar.

Slöjden i samhället

- Slöjdverksamhetens betydelse för individen och samhället, historiskt och i nutid.
- Resurshushållning, till exempel genom reparationer och återanvändning av material.

Centralt innehåll Svenska Årskurs 1–3

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.
- Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden.
- Handstil och att skriva på dator.
- Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter.
- Alfabetet och alfabetisk ordning.
- Sambandet mellan ljud och bokstav.

Tala, lyssna och samtala

- Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.
- Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften.

Berättande texter och sakprosatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn från olika tider och skilda delar av världen. Texter i form av rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. Berättande och poetiska texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt litterära personbeskrivningar.
- Några skönlitterära barnboks författare och illustratörer.
- Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn, och hur deras innehåll kan organiseras. • Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar, och hur de kan organiseras med logisk ordning och punktuppställning i flera led.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, interaktiva spel och webbtexter.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel att skriva ned något man talat om.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Hur ord och yttranden uppfattas av omgivningen beroende på tonfall och ords nyanser.
- Skillnader mellan tal- och skriftspråk, till exempel att talet kan förstärkas genom röstläge och kroppsspråk.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbsidor för barn.
- Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.

Centralt innehåll Svenska Årskurs 4–6

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.
- Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- Handstil samt att skriva, disponera och redigera texter för hand och med hjälp av dator.
- Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser, stavningsregler, skiljetecken, ords böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord.
- Hur man använder ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.

Tala, lyssna och samtala

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation. *Berättande texter och sakprosatexter*
- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterära betydelsefulla barn- och ungdomsboks författare och deras verk.
- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språk användning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionala skillnader i talad svenska. Några kännetecknande ord och begrepp i de nordiska språken samt skillnader och likheter mellan dem. Vilka de nationella minoritetsspråken är.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på Internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Centralt innehåll Teknik Årskurs 1–3

Tekniska lösningar

- Några vanliga föremål där enkla mekanismer som hävstänger och länkar används för att uppnå en viss funktion, till exempel föremål på lekplatser och husgeråd av olika slag.
- Några vanliga tekniska lösningar där människan härmat naturen, till exempel den kupade handen som förebild för förvaringskärl.
- Material för eget konstruktionsarbete. Deras egenskaper och hur de kan sammanfogas.
- Några enkla ord och begrepp för att benämna och samtala om tekniska lösningar.

Arbetsätt för utveckling av tekniska lösningar

- Undersökande av hur några vardagliga föremål är uppbyggda och fungerar samt hur de är utformade och kan förbättras.
- Egna konstruktioner där man tillämpar enkla mekanismer.
- Dokumentation i form av enkla skisser, bilder och fysiska modeller.

Teknik, människa, samhälle och miljö

- Några föremål i levnets vardag och hur de är anpassade efter människans behov.
- Hur föremålen i levnets vardag har förändrats över tid.
- Säkerhet vid teknikanvändning, till exempel när man hanterar elektricitet.

Centralt innehåll Teknik Årskurs 4–6

Tekniska lösningar

- Vardagliga föremål som består av rörliga delar och hur de rörliga delarna är sammanfogade med hjälp av olika mekanismer för att överföra och förstärka krafter.
- Hur vanliga hållfasta och stabila konstruktioner är uppbyggda, till exempel hus och broar.
- Tekniska lösningar som utnyttjar elkomponenter för att åstadkomma ljud, ljus eller rörelse, till exempel larm och belysning.
- Hur olika komponenter samverkar i enkla tekniska system, till exempel i ficklampor.
- Vanliga material, till exempel trä, glas och betong, och deras egenskaper samt användning i hållfasta och stabila konstruktioner.
- Ord och begrepp för att benämna och samtala om tekniska lösningar.

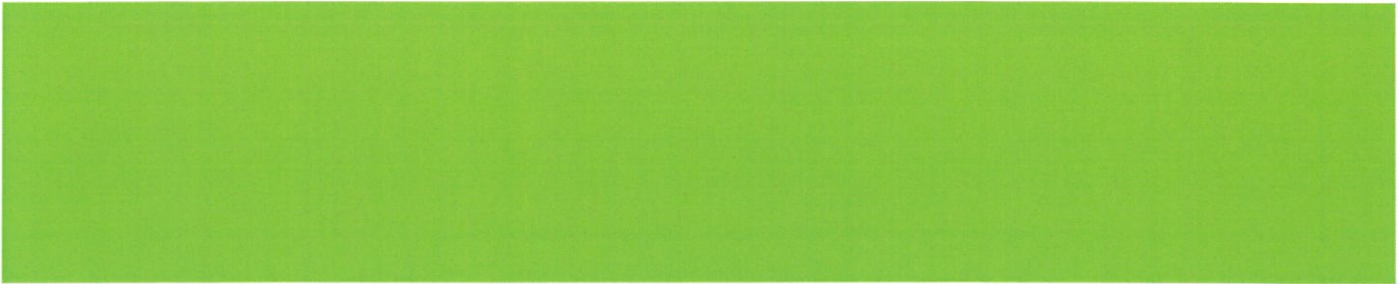
Teknikutvecklingsarbetets olika faser: identifiering av behov, undersökning, förslag till lösningar, konstruktion och utprovning.

- Egna konstruktioner med tillämpningar av principer för hållfasta och stabila strukturer, mekanismer och elektriska kopplingar.

- Dokumentation i form av skisser med förklarande ord och begrepp, symboler och måttangivelser samt fysiska eller digitala modeller.

Teknik, människa, samhälle och miljö

- Vanliga tekniska system i hemmet och samhället, till exempel trafiksystem, vatten och avloppssystem samt system för återvinning. Några delar i systemen och hur de samverkar.
- Hur tekniska system i hemmet och samhället förändrats över tid och några orsaker till detta.
- Olika sätt att hushålla med energi i hemmet.
- Konsekvenser av teknikval, till exempel för och nackdelar med olika tekniska lösningar.

MATRISER FÖR HÅSLÖVS BYASKOLA 1-6 SAMTLIGA ÄMNE

Utformat av ledningen
MIBA SKOLOR AB 170327